

1/0 BILIA, Praha

romantický obraz z dávných dějin českých
ve čtyřech odděleních

DEAHO MIRA A JEJÍ SYNOVĚ

8111

K R V A V Ě K R T I N Y

Josef Kajetán Tyl

771.260

O D D Ě L E N Í P R V N Í

ředitel na Vyšehradě; nazad prostranný vchod a před ním
zdobené zápraží.

V ý s t u p p r v n í

starec šedivý, stojí vpředu u okna zasmušilý. HNBVSA

Gož vyhubla stará Morana knížecí Vyšehrad? -
Ho, človeče! Pohni nohu z místa a rozvaž
ustá!

Kdo vešl starému človeku? Štelo Pernova!
Ty, lechu, zase v Libušině slavném sídle!

Znáš mě?

Kdož by neznal Hněvu z hradu nad Jizerou,
komuž bohové zraký černou noel nezastřeli!

Co to znamená, že tak pusté síně nalézám?

Čeled bžela k jezeru a tiskne se okolo kniže-
eino stole.

Za jakou přičinou?

Aj, muži Svatovítův, bydlil jsi na hvězdách,
že nevíš, co se děje na zemi? Včera tu zahra-
bali Vratislava do studené země.

Knižete ?

To podle toho křesťanského mravu. Nespálili
údy nemohutné, aby duše pokoj nalezla, ne-
skropili popeł slzami a nesvětili bohumilou
trýzen.

A dnes ?

Sazeji Vaclava na oteovsky stolec - tu leto-
rost knizeci, jezto vzkvetla v rukou cizo-
vernych zahradniku.

Ty, zda se, nejsi jeste přítel viry Kristovy?

Přítel? Neznáš tuto hlavu sedivou?

Jestli pamét neklame, tedy jsem té vidal
v chráme, kde se domácim bohum obět konala.

Ano, vidal jsi mě, jsem česta, starý sluha

bohu pravdivých. Jsem zbytek oněch zlatých

časů, když knize Borivoj učeni ukřizovaného

elozemce na Vyšehrad přinesl, navrátil se

vodou pokropený ze svatebních hodů sestry

své a moravského Svatoopluka. Od té chvíle

nasykala Vesna vice než padesátkrát čerstvého

kvítí na zemi - a duše moje krmila se každé

leto novým hněvem, novou žalostí.

A co tvoje dílo na Vyšehradě ?

Přeházím i odězím jako duch plynoucí. Je
to moje stará púda. Zde jsem posledni útočiš-
tė tčch, co posud věrně drží s bohy našimi.
Zde jsem krvoládným vlkodlakem odpadlíku od
otevské viry, hubitelu našich hajů posvát-
nych.

Kdyby tvoje lebka stríbrem nekvetla, dal bych
se ti do smlehu. Stráchnovati se tebe není potre-
bi. Já jsem také křestan.

Ty? - křestan? Hahaha! Toť musel tedy Perun
hvězdy svoje svrhnutí do temné říše Morany,
že jsi při zdřevých očích oslepl! Já tomu
nevěřím.

/Vzáleny hlazol trúb a bubnu, jakoz
i lidského provolávání/

Abv vám ruce zkamenely a hrdla popraskaly!

RAZOMIRA, za ni BOLESIAV s družinou. PREDSELI.

/u živem pohnti prijde az kupredu/
 Poslez tedy - poslez! Jiz jst usychala duše
 moje touzenim, ze nepřicházelo zemi slovan-
 ských osvobození! Konečně mohu okovy strnou-
 ti, kterými slabí muži vlastni rod svůj těsna-
 li a cizincům v podnož pohazovali. A já se
 o to pokusim! Pracovat budu, dokud poslední
 jiskra ohně živoucího ve mně nezhasne. Zaskviti
 se musí rod slovanický v záři svobody a blaho-
 slavenství!

/přistoupí/ Knežno!

Co jest? Ha, tys to, Hněvo?

Vrátí jsem se z madarského bojisté, kam mě
 z lenivého domovu chut po rekoveném dile
 vyhnala.

Tys přišel jako od příznivých bohů poslany!

Jako svoje rameno. Budeš je potřebovat,
 pant vznešená?

Budu. Vratíslav odešel k otěm; nyní moje
 doba nastane - i nebude horší nežli minula.

To douám.

Já zamířovala v Bohu zesnulého, když přijel
 na knížecí dvůr otce mého, kterýž velel stát-
 ným Luticům, neboť se mi zrodil v prsou pa-
 presek naděje, že spojen s moči bratrů mych
 slavu obnoví, kteráž byla při Slovanech, když
 v těchto krajinách Samo panoval, - anebo že
 vzkřísí rozkolané království Velkomoravské.
 Já zapřela starou viru slavných praotců, dala
 se křestem uvésti do chrámu cizího a letěla
 z daleké vlasti k pověstnému Vyšehradu. Ale
 naděje moje zakrněla v neúrodném zrní.

Vratislav byl slabý muž a v rukou kněží latin-
ských, jenž přicházeli jménem bavorského bis-
kupa, jenž byly pozitivky z našeho knížectví
láková pochoutka. Co však nedovedl Vratislav,
- to počne Drahomíra, i oživi to skutkem,
budou-li jí po boku státí českí lechové, kteří
slovanšské jádro v sobě posud nepoznali.

/jenž byl teď její dychtivé poslouchal/
To pozvedl hlasu hrlem zutivého hromu, aby
tě zaslouchl, co jsou rozptyleni po tynech
i po chýstích a tvar na den vynésti nemohou
před obličejem nového Boha na krizi. I silt-
nou se rozpláseň orlové a potáhnou velikým
rojem na cizí krahuje a pomrvi jejích krvi
zemí otevřkou, aby vzešlo sime nových dnů a
pokolení šťastného.

Hlavo věstiva, az buď vácititi strelami slov,
toz tebe povolam; ted potrebujti mužnych ra-
menou a zelezného oruzi.

Moje rane, celod ma i statek muj ti bude
pramenem věrne pomoci.

Synu Boleslavě! Tu viz leha Hněvsu, věci
nastí starého pomonika. On stával otci tvému
po boku, az je k memu hori nestejna mysli
rozvedla. On mohl byti devnym sloupem našeho
knížectví.

/jenž stal az posud v myšlenkách pohřizený/
Slovo matky me jest skála, na nižto stávim
svoji důvěru. Je-liž u tebe její přízen, bude
tam i moje přátelství.

Neděs je muž, kterýž by nim plytval jako
pískem bez zlatého zrní.

V y s t u p t r e t i

JUDMILA, VACLAV, za nimi komonstvo. PRIDEŠTI.

Dobře, synu Václave, zes kroky svoje v tuto stranu obrátil. Štastným znamením počína se den, kdeš všli národa na otcovský stolec do sedl. Navrátil se hrdina, co vede v Čechách nejpádnejší meč, - ihned mu uložime dílo důstojné.

Hněva z tynu nad Jizerou, starý přítel otce tvého, pane, pozdravuje nového knížete.

Vítej mi, a buď mi milým pomocníkem při díle, kteréž mi od této chvíle nastává.

I mně buďž vítán, matee tvého přítele, jestli se naklonila mysl tvoje k dílu bohumilému a na- ha zvykla kráčetl po cestách ku spasení vedou- cích.

Což nejsem pokřtěný?

Vodou dal ses poznamenati - já byla svědkem očitým - i slovo Páně nad tebou vyřknuli; však duch Páně se v tobě nerozhostil, leda jestli jsi mu nyní stan v srdci vykázal.

Nesahej, kněžno, slovem kazatelským do vnitř- nosti muže takového, jakých málo porodilo ná- se knížectví. On je host můj - to vězte všick- ni! - a bouda k velikým věcem určený, ze právě nyní meč svůj z dalekého bojště v domov přinesl.

Proč vítáš právě nyní meč ?

Kníže by raději četl evangelium.

Ano, bratře, raději bych slyšel slovo Páně zníti nežli meči princeni - a to k blahosla- venství národu.

/stranou/ Blahoslavenství! O bohové, porazte mě hluchotou.

Abys plamené metly desíti se nemusela - je-liž
pravda, roditelko zkaženého ovoce; já tu měl
státi do skonání v záti bohu milostivých - tys

Rychle odejdi - ty hlavo od Boha jediného
šlechetím trestaně, abych nezapomněla, že mi
tyto sině - a nikdy více do nich kroku svého
nedonášej!

Ustan, zločajici nestátníku!

/Pohnuti v komonstvu Ludmilině/

Proto sta za nim moje nenávist, a litostně slo-
žim kosti v luno Morany, že jsem nemohl státi
u jeho lože, když na věky oči zavíral, abych
ho byl na rozloučenou tímto kostnatým rukama
- zardousil!

Tys tady opět, starý bloudilce? Zapomněl jsi,
že té knize Vratislav, maje v uctě tvou hlavu
šedivou, laskavě žádal, abys nepřinášel do jeho
domu nátek pohanský?

/zanteen předstoupil/ Záhne! Záhne! Nebot
jste podřezali žily jeho života a morem naplni-
li jeho krev. Záhne jméno slovanště - a smut-
kem zahali se nebesa a hvězdy budou padat
a v zříceninách bude přehnívat svět z miry
vyvrášen. A proklato bude jméno těch, co k to-
mu dlu ruce pozvedli, co podkopali koren lipy
povětne a poprznili jméno bohu otcovských.

Ja neznam štastnějšího počátku svého panování,
václave, než abys ihned brány srdce svého ro-
zevřel a nechal do nich vejti lásku k rodu
vlastnímu i slitování nad bratry štěpu jedno-
ho. V sladě svobode žily rody slovanště; mir
s celým světem držíce, a bohové zehnali jejích
krajin; ale ezi nepřátelé, kruti zavisn-
ci uderili na jich tiché stany a hrozí je v ne-
mzně porobenství zavléci. Durynkové, Frankové
a Sasie nabrousili meče na kameny slovanště
a Němeu král, ten jindřich, jemuž předdváží
Ptáčníku, - vede bitvy, že se řeky rozvodňují
krvi slovanskou! Obodrite, Lutici a Stodorané
volají o pomoc, že se obloha litostí otrása,
a nezdvihne-li se pláme Čechovo, shlukne se ne-
cítělně hejno dravců na všechn rod slovancky
a památka jeho záhne!

Ustanite - a bítě se v praše, kdo ho chce od-
suzovat. Duše jeho je živou bolestí ostru-
ně varty a na každé dotknutí oupi z něho
písen žalostná. To povaz, knize, - a nechtěj
/a pohledem na Ludmílu/ jako nečistelná moudrost
máti na pána nelitostného. Vís, co je to ba-
ti se o život národů? On umírá tou bázni -
tou nejhroznější mukou na zemi. On ztratil
and svých nejkřásnějších poklady a zivi se nyní

To vim, a protož mi nezbranůj s chorým slo-
věkem učinitti smír!

Proč mi v cestu/ Nech stáre nemoconého; -
vsak nejsou jeho slova břítky mč, aby
nad krve se obával.

Stoj, nestasniku, a odvolej!

O hráj si, hráj si ňá pána, ty poupe stromu
zkaženého, - a vyžen věrného sluhu bohů,
který tvoje pračce do těchto snti uvedl; -
vyhnbtti život slovanský ve li tobe nové učeni -
o jen je posledni - ha ha, - ja učim podle
tvého rozkazu! Ale to ti pravim, vnuku Bort-
vojv, moje demni modlitba k bohům krvavé
pomsty bude zniti: Spalte ratorst pronové-
řilou, a ochete-li svému sluhovi monohlete
hoje nahraditi, pošlete mu den, aby spatřil
na českém trně krváčetí plémě odpadlé!

Jen že jsi stáre, mrim spravedlivy hnev
a radzují rozkaz, aby te stihla pokuta.

Ty - mladenecku, stáre vyhanis?

Prýc otud, nemyslniku, - nečeš-li jazyka
pykati!
něla dáno bleskem Perunovým zahynouti. Ty
jsi pěstovala s Bortvojem jedovatou bylínu,
pro jejíž sime třinácte zaslepených lechu
k tem němým izozemem zaběho; - ty jsi
zasadila to učeni Kristovo, že vzrostlo ve
strom mohutny! Nad tvou hlavou sumi hejno
těkych vzdechu z prou-českých jako hromo-
pustá vichřice a nese ve svém lůně prokleti.

Krutým zourastvím. On je poroučený sloup
u chrámu té slávy slovenské, kterouž
k hrobu donést.

To hledíš vukol okem tuze nakaleným; já
žádného hrobu nevidím.

Ty ne - to věřím; ty bys raději v Buddi hleděl
na písmo a líche pověstí, než abys vyslal soko-
lu. Ale já vidím tu přehystanou propast a mu-
sim se před ní postaviti, aby se odrazila zlo-
ba nepřátel.

Ty, matko ?

Já - i vyzvu stěsti do boje! Kdo zourá sám
nad sebou, toho opouštějí nebesa. Já neourám.
Svoboda musí zasvitnouti rodum slovenským
a jámeno jejich zníti od jednoho uhlí světa ne-
k druhému, dokud nad nimi poslední hvězda ne-
zhasne. Proto budeme bojovati, - až nám Morana
v temné luno ustele!

Spatně slusí, mila dcero, žene křesťanské,
že na pohanské modly vzpomína a o Morane
rozpráví.

Kdož může křásti slovo na váhu, když srdce
přetéká? Tu se dere moře ze šupiny ven, co
je živo v jádru - a s čím se člověk narodil.
Nejme toho, kěžno pobozná, a ty, synu,
poslechni, co kaže učinití doba. Sebereme
mužné pěstě a vypravíme s rekovnou zbraní
proti nepřátelům Slovany, aby nevolaly rody
bratrské marně o pomoc.

To na zahubnou válku?

Válka nestoží mezi kratochvíli knížete
Václava.

Válka není žádná kratochvíl, a křesťanské
kníže neměl by nikdy tuto hubitelku lidstva
živití. Či má býti první krocej mého panování
krví znamenán ?

Když má jako voda křesťná prolita byti ku
spasení národu, nesmi se jí kniže hroziti.
A každ mluví o tobě ? Ty hled si kněh a kněž-
ských vykladů a modli se nepřoy; já obstarám,
co jménu knižecimu přislústi, a světim ozbroje-
né mužstvo Hněvsovi.

To nečiníš, dcero, - bys mezník svého práva
nepřekročila. Na stol knižeci dosedl Vratislav -
vův syn - ne jeho vdova.

Ala matka knižete postavi se vedle stolce otcov-
ského a bude k tomu zřetel obracet, aby syn
na něm seděti dovedl.

To bude jeho péče - a starost vyvolených kmetů.

Pěti materskou nepřevyšl rada najata.

/blíže k ní přikročil/ O jen to rekni zřejmo,
že bysi ráda sama zlatou uzdu vlády držela!
Tvoje hrdost krmila se dávno touto myšlénkou -
a sotvaze manžel a pán tvůj na smrtelném loži
vychladnul, již vztaňuješ ruku po cizím pokla-
de. Já však pravím tobě, vdovo syna mého, že
by ti lépe sluselo v pokore se káti před Bohem
a věsti pěti o vřeten, o domácím čeled.

Dekuji ti, matko mého v Pánu zesnulého manžela
za to naučení, - jenže přišlo pozdě. Hlava
moje dozrála, i srdce vi již dávno, co má v so-
bě žítí. Já nechci sama vládu držeti - vzdýt
já k tomu vychovavala svého mláděka; ale k tomu
chci silu svoji napnouti, aby se rozpráslly
chmury a jmena českého, kteréž tvůj manžel
nade vlasti sehnal a synové jeho svou nemuž-
ností krmili. Já nechci slouti matkou knižete,
kterýž by panoval nad otroky německého krále.

/Pohnuti mezi knižeci družinou/

Nechte pohoršení, mužové, a byt bych i sladšího
slova zvolila, jádro zůstane přec trpké.
Borivoj se od Moravy odstípl a vrhnul Fran-
kům pod plást ochranný; Spytihněv to nepřirozene
přátelství užil a Vratislav nepomyslil na
rozdvoužení. Necháme-li ale tuto vazbu dál se
vinouti, dovede nás ku hrobu - to, bohu
bud žalovano, nikdo neupře.

Já to upírám! Ne ruka lidská, ale Hospodin
nehnaní Čechy před cupadem; proto osvitili
cesty jejich světlým viry křesťanské.

Ale já nechci být sebestilovná - nechci v pamě-
ti jen prospěch svého lidu chovat; i bratrské
kmeny mají být spaseny.

I k těm dojde světlo Kristova učení.

/s velikou horlkostí/ Ba již k nim dochází!
Mec mu klestí cestu a plamen reje stopy.

Protože jsou srdce jejich kamenná a že ne-
chtějí slova míru slyšet.

A proto se musí hnát do jezera krve protitě
a dělat nad nimi krize latinské? Mluví tak
žena křesťanská? Je to laska, kterou se učení
tvoje vychloubá? Oni nechťejí, protože mlují
mrav a viru, v kterých se narodili, v kterých
vyrostli a sestáli; oni nechťejí, protože
se jim ezi učení vřira cizim jazykem, to pro-
ti vůli přírody, proti běhu všeho stvoření. Na
vás přišla arel lidé chytřejší, a Cyril s Me-
tudějem ochlěhočili Slovany zvukem slovenským,
že se důvěrně novoty chytili a opustili staré
modlení. Avšak hleďte, aby i za tím nechňala
záhuda.

S hrůzou tebe poslouchám!

Já bych raději, abys poslouchala s povážením.

Jsou to slova mnoholeté vyznavačky Krista
Ježíše?

To nedovedu nikdy, abych se líčila vasi po-
korou a oblékala v roucho povrchního zdání;
jak to ve mně vřít, tak se to řine ven.

A nalézáš tedy v učení Kristovu zkázu národa?

To neříkám! Leč na to z eile duše věřím:
Nepodáme-li bratrským kmenům pomocné ruky
proti franským nátlakům, nezboavíme-li se těch
bavorských biskupů, co chtějí z naší země
hnízdo pro své plémě uctiníti, nezlozíme-li

Veliký úvazek našeho trůnu s králem německým:
Jest veta po českém národě!

Drahomíro, to jsi pronesla slovo váhy veliké.

Chci za jeho pravdu umřít!

Já však pravím tobě, že jsi u věrném přátelství
s mojm sousedem - v dobré vůli bavorských
biskupů rukojemství pro učení našeho Spasitele -
a v tom i základ bláznosti lidu nalézám.
Já tě odkazuji ke všem, kteří slovo Páně v sebe
přijali; necht tobě zvěstují, kde blahoslaven-
ství přebývá, a to kladu knížatům tohoto světa
za nejvyšší úkol, aby živ byli národ v pokoji
a při pokladech světla věčného, aby oplýval ta-
ke stácky zemskými! To pověz, matko mladého
knížete, a věz, že budu k tomu vši silou plni-
telky slova Ježíšova pracovat, aby k nám za-
vítal nebes mir a rozprostřelo se tády krá-
lovství Boha věčného! /Odejde vpravo s paními/

Sláva Ludmile! Spása naši matce!

/Stal po celý čas o meč opten a s hlavou sklo-
penou, nyní se vztýčí/ I takž povykujte, aby
váše bábství celým světem otřásl!

Matko, s bolestí stál jsem tu chvíli mezi
dvěma plameny -

A strachoval se přistoupiti, aby jiskra ne-
stříkla a mě nepožehla.

Ano, strachoval jsem se, protože mě na obě
strany stějná láska vábila. Matko, já se tě-
šil, že poznáměm den svého zasednutí na
trůn knížecei zajižením chrámu Páně, jakým
se Praha ještě nehonosí, - a to ke cti svatého
Víta, aby za nás orodoval přede tváří Slitov-
níka věčného.

To můžeš učiniti synu, - já sama přidám na tu
stavbu ze svých pokladů -

A když bude dílo dokonáno, může tam kníže
o místo věčného psaltářníka prositi.

Bratře, ušetř si sobě vtipu horkého! Kdo ví, jestli by přislunování u bozích slůžeb spíše k blahoslavenství nevedlo, než po čem snad tvoje mysl touží.

Nechte nesvornosti, synové, mezi námi se moje láska stejně miron dala, a poslechněte matku, kteráž i na čest rodu svého myslí. Ty čin k oslavení Boha, co ti zbožná myslí velí; já podniknu, co žádá ostatní povinnost knížete. My potáhneme do boje!

Čtělá bysť opravdu ?

/jenz byl nazad netrpělivě přeňázal, nyní přistoupil/ Václave, já posud mícel, neboť se měřily ženské jazyky! Ale proti tobě musím pozdvihnouti zbran, ches-li matčině vůli řánu zasadit.

Povážili jste, jaký nepřítel se proti vám postavil?

Němceky Jindřich, jemuž dali jméno Ptáčník. Ale bohá, že nebude takovým ptáčníkem, aby českého orla polapil, - a byl i sebesilnější tenata nastrojil. To je moje povážení.

A nezpívají staré pověsti, že rozeňnal český orel divoka hejna avarských krkavců ? Nerozprapory ? Nezkropily Franků básně roje pod lůdkem českou púdu takovou krve bystrinou, že podobně svět neviděl ? A když přiletěli lítí Madarí, nepobily je české pěstě v boji předasťem?

A takž to bude také nyní! Poznovu rozepne český orel svoje perutě, aby se vzněsil k sluněním vysoťem; ale Václav zůstane za prahem a bude umývatí starý kotel, kterýž předkové na korouhvi nosili.

Ty jsi dnes veselé myslí, Boleslave, - přál bych si, abych mohl s tebou stejně pisen zpívati. Ale to nemohu, nebo duše moje trne užkostí, jaci dnové se na dědiny naše přiválí -

ac kdyby jim nebezpečí hrozilo, i méče chopiti se dovedu, - jak dobře víš. Já chci ale duchem bojovat. Pole nebeského světla je moje bojís- té, a k tomu chci vésti národ můj. Pak necht se na něj shrne světa nejkruťejší nepřítel, bláda zavisť a žloba zarytá, on odola všem útriskům! - A byl i železné přesile na čas pod- lehnul, přijde doba, kdy z popela se opět zdvih- ne novorozený a ziti bude život věčný! /Odejde za Ludmilou. Komonstvo za nim/

Udi, potměšilá sketo!

Nepostleť za nim střely něvu svého! On jest dobrý a mysl jeho počívá; ale ta stará služ- ka ezích kněží zastrela rozum i vůli jeho tak hustou tkaninou ehoullostivého pobozdnutkování, že se nemůže jinoch k statnému činu vztýčtiti.

A proto se musíš sama na jeho místo postaviti, aby zůstalo české jméno bez pohromy a stolac vysehradský bez poskvrny.

Učnim hned přípravy, aby se hojné zástupy do pole postavily.

I já vyzvu své přátele, aby se mnou pod jednou korouhví ostrcst meči nepřátelských zkusili.

Ty bysi chtel také?

Chci; to nevyvratně. Ci mám snad v koutě za prahem domu otcovského sedati a žalostně hle- dět, jaké hospodářství poženětilly kniže vede? Já etim v sobě také něco, že bych mohl vlád- nou, a nedám si tu sílu ztrpasliti poslu- ženstvím, kde bych ji mohl panováním krmiti, - kdyby náhoda me byla dříve na denní světlo vyvedla nežli Václava. K oslavěni orla českého me pudi každá krupěj horouci; i neodolám hnůti prudkému, az zapišu své jméno v lidskou pamět skutkem, o němž budou mluvití nejpodnějši věkové. /Odejde; mužská družina za nim/

Buňá větev na stromu zpukřelém. Na tu bych zavěsil poznovu štít nadejše, který jsem již pohodil.

Však je lépe, že opustí na čas své otcovské, aby si měl nevěřit se mezi dvěma srdci nemohlo, ježto by se měl jediným plamenem zhrtvati.

Nech mě trápi Trasi! V těch svých strašit divný duch, a skorp by mě zase do ciziny vyhnal.

Já bych si ho troufala zakletí, kdyby jeho staré pěstitelky nebylo; ale dokud Ludmila, život vláde v rouchu nábožného pokrytectví, nedojde slovo moje k cíli; a co více, - dokud ona hojnosti svých statků křehké srdce lidu zakupuje: nebudu nikdy dosti pevně státi při trnu a vládu držeti.

Aj, což má ta stará žena život zakoupený na věky? Mě se zdá, že již dosti modliteb nahromadila, aby po nich až do nebeské brány vylezla. /Blíže k ní přistoupí/ Snad by se našla cesta, kteráž vede k prameni jejího života.

/dlouho na něj hledí/ Víš, lechu, co povídáš?

Kdyby stála přede mnou žena, jak ji bohové mužovi k milostné hráce přidali, - nemluvil bych o tom; ale Drahomira snese slovo odvázně.

/stranou/ Co se má to chape prstem čarovným, že ůdy brzo ledem chlazenou a hned zase plamenem mi horí? Co to vystupuje z nejtemnějšího kou- ta mého svědomí, kam se jista myšlenka posud jako plaché káně skrývala a na den skutečnosti vylihnouti nechtěla? - /K paním./ Jděte napřed do komnaty!

/Paní odejde/

- Nyní mluv, co to myslíš?

Já ti žádnou cestu nevyhleduji; ale kdybys jednou - postúp za mnou, paní statečná, - /ku vchodu se obrátiv/ a viz tam na předhradí muze.

Je to divná podoba! Já ho zde posud neviděla. Kdo jest to?

Rád bych tě o jeho poslušnosti přesvědčil. -
Stůj! Ušetřím ti cestu ze světa. Obnaž prsa!
/Tasť meč/

Co, lechnu, počínáš ?

Vrhu. Tys můj pán - mé slunce; když se ode
mne odvrátíš, musí být noc. /Odhází/

Tam vystoupíš - a povětrím se vrhneš dolů
po hlavě.

Vidím.

Tamto přistup k oknu; Vidíš bání zlatou na
vysoké věži?

Tu je Tyra!

TYRA přiběhne. PŘEDSTÍ.

V y s t u p ě t v r t y

/volá/ Hoj! Tyro!

Můžeš se tak na něj spolehnouti ?

Kdyžsi měla jednou dílo před sebou, - že bys
k němu nástroje nenasla, já ti poručím toho
člověka.

Co dále ?

Můj stín. Rozený Madar nebo Kuman - či úlomek
divokého plemena, co se přihnalo z dalekých
pustin jako hladové kobylky, aby zhubilo mo-
ravské království; já ho zagal na bojísti,
dal jsem ho pokropit - ačkoli nevím, jakému
Bohu se teď vlastně klaní, a vybral jsem si
jej za sluhu. Tam jsem ho postavil, když jsem
tu veházel na předstín, - a on by tam stál až
do skonání světa.

/rozhně kabát/ Tu jsou!

Co tě napadá?

Nic; nemám chuť.

/se zasměje/ To věřím! Ty jsi holub a mohl bys
byti ostrizem.

Ať se jiná oel v krvi tvoji koupá. - Okaz
ještě levici - a poveš pani vznesené; kde jsi
zdedil tyto jizvy?

Ho! - Pan Tyrů ještě dobře neznal a chtěl zkusit,
co as jeho kůže vydrží. Poručil mu z hranice
horci hlavěn vynést.

Nyni slyš jinou ulohu. Tady na hrade je člověk,
kterého bych rád viděl, aby ležel pod trávou.

Hm! Ustelu mu tedy lože studené.

Hněvo, o čem to rozprávíš? Mne hrůza mrzí
při chladnosti toho člověka!

Tomu přivykneš, - jen eo mu několik rozkazů
udělíš. Ode dneška jsi jeho pani.

Pani ?

Dáš pozor na její mrknuti - a jako na křídlech
větru poletíš její vůli vyplnit.

A nezabije mne?

Tebe zabít?

Či jsi také holubice, kde můžeš byti kání?

Ja ti nerozumím.

Či nejsem bídák v boji zajaty? nejsem otrok -
třtina v rukou pánových? Tento mě ještě ušet-
řil - nevím proč. /Dá se do smíchu/ U nás by
to nebyl vojévoda učinil.

/Hnevsa s Tyrrou odchazi prostredakem/

/Odchazi/

To ucin, lehu! Ano - tam, kde bude Morana
krvi slovenskyeh nepřatel napajeti - kde bude
tučné hody na potřebných oudech vrahů našich
slaviti: tam je postav, tam bude prospěšné
dilo konati. Já ale chci čisté ruce uchrániti,
abych je mohla sméle k nebesám vztáhnouti,
kdybych je musela jedenkrát o pomoc vzývati -
a bohů se nemůžu smrtelník odtekouti! - Ty
svolej houfy zbrojené, a nesa k rodom bratrskym
spaseni, zahnu válečným zpevem do všech uhlů
světa chválu jména českého. To je dilo reků
nesmrtelných dostojné, to je chloubá knížecích
starosti - to je moje nejkrásnější naděje!

Redy ho vezmu s sebou do pole.

Vezmi jej ode mne; on by na mrknuti kvapného
hněvu celou zemi vypálil.

Jsi-li tak voskového srdce - moje vůle byla
dobrá.

Hněvo, jákoho to běsa uvedl jsi na pokojny
Vyšehrad? Ten by i nebes brány pobodil,
kdyby věděl, že se krvi zasytí. Vezmi jej ode
mne! Mne přechází hrozne tuseňi.

U nás? Ha, černi bohové! Když sedneme na koně -
hoj, jako s vichřem o závod a s bleskem drti-
cim - přes hory a doły. A když se postavil
nepřítel na pole, my jako krupobiti na něj -
a zbiti, zbiti, roztržitili houfy, v krvi
se koupali a mrtvol nasekali - hahá! A když
bylo po dle na poli, začali se rubati zařate
a pálti dělny, aby zahynulo přemóžené pleme-
no a pánem byl Arpadovi potomci. Hoj, to byly
časy, když se ruce v krvi máchaly a urubane
lečky na kopy vrážely a hrdel svíčky k tomu
svítily. Ha, černi bohové, proč jste mě tenkrát
te k sobě nevezali!

Jsou u vás jiné způsoby?

O D D E L E N Í D R U H Ě

...ské náhradi. Vpravo kaple sv. Klimenta, Tri stupně ku
... Z kaple zni staroslovanský zpěv: Hospodine, pomiluj ny!

V y s t u p p r v n í

...stare ženy a stary muž sedi na stupních. Po skončeném zpěvu
z kaple Ludmila s dvěma paními.

žena Hospodin provázej kroky tvoje, kněžno milosti-
vái Slituj se nad námi!

/dává jim almužnu/ Proč nevezhazíte do svatyně?
Kníže Borivoj, můj nábožný manžel, vystavěl
tuto kapli ke cti svatého Klimenta, aby vesel
do ni vseliky člověk jedineho Boha velebit.

muž Chudina se zhrěje také opodal svatého plamene
a omeje se krupěji milosti.

žena Já čekám na tebe, matko chudých, abych ti
okraj řízy políbila a srdce plácem zahřála.
O pomoz, kněžno nábožná! Opustena žena spina
ruce před tebou!

Co tě potkalo tak hrozného? Kdo jsi?

žena Jásem žena stárim skličena, a chudoba sedi
u mne na prahu a hledí do rozbitých oken.
Jediny synek byl moje utociště, byl moje
útěcha; ale hrdy lech mu kázal jíti do boje,
i odvěklí jej do daleké ciziny, a vrazil ho
tam ubilí - /plactivě/ že vyletěla z něho du-
šice a bloudí pustinou - a já zbyla opustena,
bidou skličena.

muž Mne také syna odvěklí, že nemám nyní berlu,
o kterou bych stare oudy bezpečně opíral.
/Mezitím vyšlo za Ludmilou vice osob
z kaple a postavilo se zvědavě okolo
stare ženy. Nyní z nich vystoupí žena
s dítětem/

s dítětem

A já se teď musím s třemi sirotky nouzi držet, protože mi věrného pomocníka v eizine zabil. O slituj se, nábožná kněžno, nad námi!

V y s t u p d r u h y

DRAHOMÍRA, za ní dva panosí levou stranou. PŘEDŠLI.

Poď dcero, poď - a slyš, jaký nárek tady srdcem otrásá! Jsou to chvalozpěvy o tvé válečné výpravě z ust vdov a sirotků.

Znáš takové zpívání choullostivých duší, kteréž myslí, že je všechno stvoření jenom pro jejich úsluhu na zemi, a kteréž kvílí obočím prosběhu ani tu nejmenší obět nesou. Kdyžbych je píchla pouhou Jehlič, budou křičet, že je svět mécm rozsekán.

Cokoli nejmenšimu z těchto učinite, mně jste učinili, pravi Spasitel, Knížatům slusí na prospěch k a ž d ě h o m y s l i t i, tak zechra- ni prospěch v e s k e r y c h .

Vidím, že přicházis z kaple, kde starý Chras- tej bezpochyby zase biblí vykládal, zes du- chem jeho napáchla, - sice bych ti odpověděl- la. Já jsem si vědoma, že čím, co knížatům přisluší, - a netřeba mi pokorou se pyšnit.

V y s t u p t r e t i

TYRA a dva ozbrojenci. PŘEDŠLI.

Slava kněžně vyšehradské! Slava matce hrdinské- ho Boleslava!

Tys tady, Tyro ?

Co jest?

Tak mi prikázal povédti Hněvsa, pan a vďoce českých zástupů, ježto přicházeli po mé stopě neustápaně.

Tedy se již vračejte o díky Hospodinu;
/K ehudině/ přijďte do mých komnat, děti!
Učiním, co mohu, aby touženi vaše utichlo
a bolest vaše ulevila.

Mluv - mluv, jak se vám vedlo?

Ho - jako lískám mezi kochouty. Dvě třetiny
nastěh mi je mezi červami, ale sláva
jím sedí na hrobec.

Věčný Spasiteli, tolik nevinného lidstva!
O, jak zodpovídate před Bohem, ježto jste
křesťanskou krev marně prolili!

Ušetři zalmu na chvíli, až budeme za padlé
muže modlení držeti. - Byli jste poraženi?

My? Hoho! Pan Hněvsa je Arpadovým duchem
posedlý - a hoch Boleslav se dává v tom
temele. Ten si vyseká nevěstu a přijíždí
s ní domů.

Nevěstu?

Oh, je to jasná hvězdička - ta panna stodoranská!
Tatik padl pod německou sekou a Boleslav se
ujal jeho dědictví.

A vyzvá ta děva Boha jediného?

To nevím; já se s ní nemedíl. Ale ta může
k tomu nebo onomu boku volati, on jí každý
vyslyší.

A zbráně vaše byly šťastné?

Ha, to věřím - my vystroujili krvavé hody
v dědiněch! Ho, Čechové to umějí také, jako
by to od nás byli pochytli. Byl to veselý při-
tanec při tom porubání Sasiku, a dědiny při-
tom horely jako světla na velike síně. Zdána
milost, prach a popel, krvavé lázně, pláč
a křeni - a nad tím český orej jako pán!
Hoja, to zas jednou srdce okřálo - a jméno
české bude dlouhá léta u těch cizáků stra-
šidlem!

V vystoupi mezi tou řečí z kaple a jeví nad ní úcasten-
- PODIVIN. PŘEDŠLI.

Ustan, divoky řlovoče, - aby ti jazyk nezka-
menel takovým vypravováním, a nebo se od nás
nedvržtilo! Duše trne nad hrůzami, jimiž se
poskvnuje národ křesťanský, kterýž by měl
jako tiché slunce kráčet a jiným cesty
pokoje osvěcovati.

Češ rekovnost národu mezi skvny počítati?

Rekovnost s myslí křesťanskou je ozdoba ná-
rodu; ale dáve vraždění a líté pustošení
sluje hrůh.

Však oni nám Sasel také plnou mírou nasej-
palí, a přece kazali jeřich knězi v čele zástu-
pu, že přinášejí ratolest pokoje a spasení.
Zub za zub, oko za oko; to je válečné pravidlo.

Neklad jim to, Hospodine, na váhu - /opráti
se ke kapli a zhlédne Václava / - o pold, synu,
a dej si povídati -

Slyšel jsem již vypravování.

A je-liž pravda, srdce ti ztrnulo žalostí?
O učín, aby se jméno české nehánilo! Ty jsi
pánem knížecího stolce; doseďni na něj, aby
te vřadychtivá žena vyřadila, -
a byt by to i vlastní matka byla.

/pro sebe/ Vyslyš nás, Pane!

Ty chceš dítě proti matce popouzeť?

To nechce, milá matko!

Tak mou spravedlivou bolest nevykládej. Já mu
připomínám povinnost! Ve jménu otce tvého,
Václave, - památku nábožného děda tvého,
kterýž slova Pane v čechách volny přúchod
učínil - prosí, zakládá ta žena stard, chop

se vlády podle křesťanského arce svého,
abych utěšena oči zavřela a k manželci s tou
zprávou odešla, že vnuč jeho v milosti boží
prosívá.

To bysi mohla odejíti hned - ale nedopouštěj!

/přikroč k ní/ Ty počínáš tedy nové různice?
Zde přede tváří lidu chceš mě snižiti? Moud
pěti o jeho slávu zlehčiti?

Nic nechci s tebou; ale chci, aby pravý kni-
že v Cechách poroucel a jeho slovem aby zlaty
pokoj rozkvítal.

To může být, až mu cesty připravím; až
ohradíme konce našeho knizectví, že cizí
závist do něho šlihati nebude. A protož
musíme nové zástupy do pole vyslati, aby
doklenuli slávy chrám, na němžto i mlaďst
statečnější knize pražsky stavěti pomáhal.

Hoj, to bude nové rubání!

/pro sebe/ Vysvobod nás, Pane!

O to se, Drahomíro, marně pokusíš, - a kdybych
měla svýma starýma rukama tomu brániti. Děkuj
nebesům, že nám nepřítel domácí púdu nehubí, -
a nezanešej vrazedny med přes meznik pokoj-
ného domova, - abys vrana nevyštvala. Já se
tomu protivím.

Jen bude-li mti protivni vānu!

Chceš, hrda ženo, se mnou o závod?

Já mlůuji zápas jenom stejnych sil.

A já doufám, že se mnou s tebou měřiti.
Zkusme toho! Ty sbírej mužstvo do pole -
já na ně zvolám: Neodehazejte! Pošlechněte
svého pravého knize a buďte pamětlivi slo-
va Pane, ježto hlásá mir a lásku k bližní-
mu. Uvidíme, či hlas k srdci našeho lidu
donikne!

Upokoj se, drahá babo! Uvážime, co bude
veletí potřeba, a matka nebude raditi
k všem záhubným.

Nechláchol mě hore, dítě! Já nehej, nemohu
vidět, jak odvádějí ku krvavé smrti lid,
u něhož odjívá laska moje bydliště a s
nímto jsem/po cestách pane kráčeš uctiště.
Ty ale pamatuj na svou povinnost i vydej
nález k národu - a /k čeledi/ vy ho roznesťe
rychle po Praze, že je konec vlády Drahomí-
rny a konec záhubného válčení.

Ha, střelo Pernova!

Velebno budiz jméno Pane.

O bézte, bézte, mladá nohy a doneste medo-
vou zpravu k usim toužícím, aby okřálo srdce
skličené.

Milost Pane s naší matkou!

/Některá odejdou/

Ty se opovážes lid ku zjevné vzpouře po-
plehovati ?

Já číním, co mi kaže duch věcnou milostí
seslaný, - i nehej nic kvůli vrátce sláve
pozemské, kteráž hyne jako ranní para nad
tekou, když na ni dechne sluneční paprsek.
Já se modlím k Hospodinu: Učin můj národ
plachoslavený, to na vezdejších nížinách
i na hvězdnatých vysostech, - a proto jsem
proti tobě hlasu povzněsila, ješto mu kopeš
náhly hrob a před časem jej k němu dovlekaš,
- i budu proti tobě hlasu zvedati, dokud se
neobráteš na cestu, kteráž je vyměřena křížně
křesťanské. /Odehází - ale ještě se vrátí/
Deero, dej přistoupiti prosbě moji k srdci
tvému - k srdci matky i vdovy knížecí.
Uhej se, ustup z hluku veřejného života,
kde mužové se radí o štěstí národu, - a majíc
slovo pane na paměti, pěstuj květinu domácí-
ho štěstí. Synovi nech držeti zlate žezlo,
kteréž mu národ vlozil do rukou, aby jej pěst
jako věrný pastýř svůj ovčinec. To rozvaž -
a promlín staré zene slovo. /Odejde/

Ty bys mě chtěla o samotě nechat? zůstataviti
jako třtinu na poušti, kde záhubný vítr duje?
Slychati bych neměl svého laskavého hlasu?
ta slova plná vůně nebeské?

LUDMILA. VACLAV.

P á t y v ý s t u p

Předstín z prvního oddělení.

P R O M Ě N A

Přijdu, paní! Vítr mě tam donese. / Odejde
s oděnci/

Ticho, ticho, aby se ohláš své ochoty větrem
nerozlítnul a jako zúrodnující rosa v srdce
nepadl, kde by mohl jako jedovatá bylina zle-
no podezření vzejíti - a věc zkažiti. Přijď
za mnou do komnaty - tam uslyšís mou vůli.
/Odejde/

Haha! Tyra mu tam tedy ustele!

On je tady posavad - a já bych ho t a m nyní -
take ráda viděla.

Vím.

Víš, co povídal jednou Hněvsa, když jsi
přišel po prvé na knizec i hrád, - že jest
tady člověk, kterého by rád viděl, aby le-
žel pod travou?

Tu je Tyra!

/byla se do myšlének zabrala/ vrátil se Tyra
z moudrého povážení? Nebo jej poslal Hněvsa nashval -
mého osudu? - Tyro!

/Václav i Podivín za ni - a za těmi
lid/

Tys došel k svému povolání, a když budeš mít povinnost na mysli - a když učiníš ze srdce svého přibytěk Pane, nebudeš stát na poušti - nebudeš samotěn. Me ale nech se uchyliťi na můj tichý tyn, abych u vřelých modlitbách tu hrstku dní skončila, kterou mi Hospodin ještě dopřeje. Me staré srdce je posud jako ptáče; sotva se ho lidský prst dotkne, již hned poska- kuje a stěbetá, - a když se jedná o lid křesťan- ský - ach, tu se ho dotkne každé slovo tak důtklivě, že mi někdy popláseno uletí. A protož odejdu, - abych mezi tebou a tvou matkou ničeho neucinila, co by mohlo vazbu srdel vašich ještě více ztíknouti.

Toho se nestraňuj. Vímť já dobře, co jsem mate povinen, a nikdy povinnost svou nezkrátím.

Na tom není dosti; ty musíš svou povinnost i v plné míře udržeti - musíš jí hájiti. Tvoje povinnost je tvoje právo, a to ti nesmí ani matka ztenčiti, neboť na tebe upadá odpovědnost. Na tvoji věnu shrnou se činy tvého zástupce a donesou je k věčnému soudu buďto v průvodu lidského pláče nebo vděčného zehnaní. -

/Zvuk vojenských trub a volání lidu na náhrady/

To jsou bezpoehyby naše zástupy - ty drahé ostatky, jež nepřátelské zbrane ušetřily; O slyš, mé dítě, - setři krvine lidské, neboť není proto knížatům svěřena, aby ni podle chu- ti, podle hravého rozumu plytvali - a budou jedenkrate počet skládati za každou krupěj marné prolitou!

V y s t u p s e t y

BOLESLAV v železné kóšili. SVĚTIMIRA a její služka. PŘEDSTLI.

Let jen smele, moje bílá holubiče! Rozleť se jako po domácinm háji. - Ah, naše pani bába - a pan bratr Václav, pražské kníže, jak se říká. Opuště, jestli jsme vám liturgii zkazili. Hleďám kněžnu matku.

A matka otce tvého - tvůj starší bratr
není hoden, abys jej při prvním vkročení
podrávil?

Což je o pozdravení, jestli o ně stojíte.
Ale já vím, že jste rádi, když vám střely
mých řečí okolo uší neřítí.

To záleží, bratře, jenom na tobě, aby jako
šipy netičely, ale aby libezně bůněly jako
vlázný dést, jehož každá kapka požehnaní
snáží na zemi vyprahlou. Vitej mi na hrade
otcovském!

Máš-li právě kus upřímnosti nazbyt, - tedy
to přijímám; neboť jsem veselé myslí.

Vitej nám i slibná panna, kteráž je bezpo-
chyby tvoje snob, jak posel zvěstoval.

Ano, to je nejakvůli jesti korist, kterou jsme
na vypravě dobyli, - moje Světimira, letorost
knížecí, i doufám, že mi bude svým leskem
eely život zdobiti a přemilostně zhrivati!

Rozhledni se tedy vukol jako po svém novém
domovu - ty jasná denice na obloze mého mi-
lého bratra, - i leskni se mezi námi k naší
útěše a k oslavě jména českého.

/potají k Boleslavu/ jest to ten slabec,
o němžto jsi ousměšně mluvil?

Přistup bliže, milá panno! Já jsem bába tvého
ženicha, o němžto doufám, že si vyvolil chot
šlechtnou.

Já te budu ctiti jako matku, jestli to popel
jsem již dávno slizami zkropila.

O to se nejedná, mé dítě, - neboť dnu mych
je na máje - a ty starou ženu ještě neznáš.
Ale že máš s mým vnučkem radost i žalost
tohoto světa sdíletí - zjev mi, zdali jsi
Kristovo slovo poznala?

Vznávám jeho učení a jsem křestem uvedena
mezi věřící.

Pak tě zehnam, mila dcero! V oku tvém je
psána srdece dobrota, i budeš milou, věrnou
pomocnicí vnuka mého, jehož ohnivému duchu
milost ženy sluhou míru vyměří.

Takovou měřičku nechám si libiti; ta mě nezkráti.

Dovol, bratře, abych i ja tve ehoti okres vy-
kazal, kde by mohla dary milosti své rozsiva-
ti - a ty rozkvét jějich mužnou rukou chráni-
ti. Přijmi ode mne úrodné kraje podle žive-
cí. Jízery, kde se proud jějí vine do labe -
okolo tyna, kdežto k rozmožení slávy boží
chrám sv. Kosmy a Damiana bane svoje vypina, -
tam panuj podle vnuknutí věčné milosti a poma-
hej bratru spravedlive žadosti narodu plniti.

Hospodin te oslav mezi svými vyvolenel, drahý
synu, - to jest böhumlily způsob bratra vitati.
O bodež mezi vami vzdy takovy duch panovali!

Aj, bratrovi to služi kraje rozdávat, kte-
rym posud nevládne. Ci pustila jěj matka
z voditek ?

Boleslave, nech horkosti, a přijmi, co ti
bratr podává. On je pan, vůli naroda po otei
potvrzeny -

I ohodlaný, berly vláderské se ehopiti.

Je-li možná? Jedy ti již zestilly peroutka?
Aj, ovšem! Vždyt rozhazuje celé krajiny.

Dati, dati, nezpečuj te se hnutí vrozenému!
Ja bych ráda, nežli vás opustim, aby srdece
vase jednim ohnem hotela - to ohnem shovlávě
lasky.

To at jen Václav ve svém srdci ohen rozdech-
ne; mě jest dosti chytlavé, jakž moje Světi-
míra dosvědčí.

Z jakého zrní bohové srdce tvého knizecino
bratra utvořili, to jsi, myslím, právě sly-
šel, an tak milostive zvučelo.

Aj, spanilá nevěsto! Jsi ty jiz jeho chvalo-
zpěvkyni?

Kdyby tvoje prudkost, tvoje hrdoost nebyla,
ta napájená matčinou vládyentivostí, i ty bys
chválu jeho pěl a brány srdce svého dokorán
mu otevřel.

Však ony se otevrou, az na ně pravým slovem
zatlúče.

Kdybys chtěl rozuměti mému tlúcent, jiz dávno
bych v tvém srdci bylil.

Deti, deti, pro věčné spasení - nekajte si
první chvíli šťastného shledání! Nežtrpčujte
mi poslední okamžení, kteréž trávím v domě
našich praotců! Zaslápněte hada, ježto se oko-
to vašeho srdce otáčí a krev jedem neduvěry
napouští. Buďte svorní, jedni - jako letorosty
kmene jednoho, jako děti, ježto pod jedním
srdcem ležely a slovem Páně pospolu se živily.
Boleslave, ty jsi chtěl jméno české hrđinským
pójem oslaviti; ozdob je také etnosti kres-
ťanskou a vyhubiž v prsou všechen koukol hor-
kosti. Ty pak, můj Václave, vymaz z paměti, co
se kdy mezi vaše srdce tisklo, ze jate jiz
dávno v náruč sobě neklesli!

Je-li srdce bratrovo rozehráto touto hodi-
nou: jě ho přivinu k prsoum horoucně!

Boleslave!

Nech mĕ to byti znamením me šťastné budouc-
nosti v tomto slavném sídle, když upevnĕte
tak pěkný, bohomilý úvazek srdci bratrských.
Zůstane-li vždy bratrem upřimým s tou stěd-
rou rukou, jako se dnes okazal, - můžeme
spolu z jedné mysly jĕdati.

Vezmi mou krev a pokrop ni koren svého štěstí,
 aby bujné vzkvétlo a žádnou pohromou se ne-
 zvrátilo! / Obejme je! /

/blahostně/ Vzhledni na děti své, můj synu
 zvěčnělý, jenžto jsi oči zavíral bázni trá-
 pen, že hubivá nenávisť arde ježich užere!
 Setrvejte v tomto blahém úvazku, drazi mnu-
 kové, a pamatujte, že není na knižecim trůně
 větší ozdoby než ona ctnost, kterouž slovo
 Pane zvěstuje a jenž slove: láska! To zapíšte
 hluboko v prsa svoje písmem plameným, a vděč-
 nost národu postavt vám nehynouci pomník os-
 lavy! / Objímá je / Hospodin vás pomiluj -
 a kroky vaše ostrihěj! / Odejde /

Poď, má zlatá rúže! Pečlivá bába naplnila
 nás duhem latinské moudrosti; nyní se podí-
 váme k matce Drahomíře, abychme zvěděli, co
 řekne její statečnost, až uslyší, jaké smlou-
 vy a úvazky jsme tady svétlii. / Odvede Světi-
 mru /
 Dež nebe, aby dlouho trvaly a nás k žádouci-
 mu cili dovedly!

V y s t u p s e d m y HNĚVSA. PŘEDSTLY.

Deť Bůh, co kuje méde vítěznej! Já nesu novou
 písen o vítězství, pane Václave! Nasili jsem
 německych kosti po poli.
 Slyšel jsem to zpívat; však budu rád, když
 jednou zase nábožně žalmy zaznějí.

To mužes, pane, se svými kněžmi obdivati;
 ale zbrojné mužstvo nech v poli veselě
 písně delati.

Zbrojné mužstvo navráti se nyní k pluhu
 a povede zápas s úrodnou zemí, aby z ni
 pozehnání dobylo.

Co se ti to zdá ?

Co požaduje štěstí národa. Zbraň pověsíme
na hřeby, jak slusí lidu bohobojnému, i ne-
budeme z divé chuti cizí kraje vládkou hubiti.
/dá se do směn/ Ať má Morana zadávi - jestli-
že Drahomíra dítku neporodila, kterouž Václav
přezděla ! Štěstí jesté, že sama mužnou rukou
křížet správu vede !

Já jí povedu na Vyšehradě - a ty jsi slyšel
moji vůli.

Divé lutiče ! Ty bysi chtěla zkažiti, co my
zdárně počali ! Ty bysi chtěla orla v letu
záržeti, aby mu koralet upřehla ? Hahaha !
Byla by to pro potomky věru pěkná báchorka
o hrđinském knížeti, - kdyby Drahomíry ne-
bylo.

Já ehtí panovati na trně, kterýž jest von-
ným květem míru obsypan, a ne v proudu krve
postaven.

Ne ! - ne, to nejde ! Zapyšiti by se musel
rekovný Čech studentem zroucím, kdyby měl v běhu
ustati a k cili zadama se obrátit. To si roz-
mysli !

Rozmysleno jest - a ty se podle mě vřile za-
ehovás !

To nikdy, - a kdybych měl o to svou sílu
zlomiti. Pokoren musí býti cizinec - a nyní
jest k tomu doba přihodná, an mu mlóba po
kravě púce oudy potřásá, já povedu na něj
nové zástupy.

Leda bys je ve svých lesích nasbíral ; z mého
lidu nepostavíš ani dšti do pole.

Aj, tedy zahyn mezi svými latinskými litaniemi,
kvůli nimžto velíš, aby řincent českých mečů
umřklo. Ale ty jsou právě zlá jinovatka, co
padá na květ bohosluzby národní - a co nám
slovanské slovo, slovanské zpěvy udusi a hlado-
vých cizáků do země nasadí. Avšak necht toto

me ráme zděvení a Morana mi nejtěmněji
kouty vykáže, nebudu-li tomu jako postlavy
čech brániti.

Ty bys chtěl proti svému knížeti - ?

Jako ty proti lechovi, kterýž jméno tvého
knížeti ostlavil a kterýž - kdyby chtěl -
i tvé moci by se vyrovnal. Ale arci, měl
jsem vědět, jak zni písen o knížeti uzna-
losti a pohádka o knížeti odplati! Hahaha!
Jen se posad p e n ě na svém stolci,
mládeňčku, - eheš-li hráti na pána, aby
se muzná ruka sídla tvého nechytla a nim
nezatrásla, až bysi se zvrátil! /Odechází/

/Vtom je slyšeti z předhradí protáze-
ny zvuk trouby/

Hoj, ten zvuk se vine z útroh rohu německého!
Slyšís je volati o milost?

V y s t u p o s m y

Knížecí sluha, hned za ním SIGIBERT a FREDGAR,
pak čeled a komonstvo. PŘEDSLÍ.

Přijeli vyslanéové ode dvora německého krále -
a žádají, aby byli ihned připuštěni bez ve-
líkych okolkb.

Nech tedy vejdou na sín, a s nimi, kdokoli
je chce slyšeti.

/Sigibert a Fredgar vystoupí -
za nimi domácí čeled a komonstvo
rozlíčeného způsobu/

Jsi ty, květe muzstva, kniže čechů?

Jsem. Co přinášíte ?

Pozdraven budiz tedy ve jménu Spasitele,
syna božho!

A milost jeho budiz s námi na věky.

Co dále?

Takto mluví k tobě skrze usta moje slavný
král Jindřich, jehož nazýváme Ptáčníkem:
Ky duh tě posedl, krize Čech, že jsi
zbrojné houfy posílal do zemi sousedních,
ježto držel s tebou mir?

Ale ty zeme nedržel mir s našimi přáteli
a strojil zhubu kmenům slovanským.

Zástupy tvoje poplenily naše krajiny, a plác
lidu volá o pomstu. I mohl by jí zjednat
udatny meč Jindřichův, ale pamětliv jsi
ještě věrnost, kterouž tvoji otcové před-
kům jeho drželi, chce křivou věc na cestě
miru vyrovnati, a žáda, abys učinil náhradu
za velikou škodu, kterouž tvoji zástupcové
nahromadili.

To at si jen pro ni přijde, pro tu náhradu,
my mu ji naměřime vrehovaton mirou!

Lechu, drž svou věsen na uzde a pomysli, že
tentu muž jmenem svého pána rozpráví.

Neučinís-li ale, co ti podle práva ukládá,
tedy vtrhne do tvé zeme s lidem zbrojeným
a vezme si mečem i ohněm stonásobně, cos mu
dati povinen.

To at jenom hrdinům svým železné páže při-
dělá, aby lépe sekali, a do škorní at jim
olova naleže, aby utíkati nemohli!

Kdo jsi, ty směly človeče, že takovými slovy
k vyslancovi mluvíš?

Človek jsem, jenž loupeživě skety vaše po-
tloukl a jenž čini rozdíl mezi vyslančí,
takovému, jako ty jsi, pro hanbu bradu osku-
be. / Pěsti mu hrozí!

Umírní svou nevázanost!

Přisámuh, toho budeš pykati! Dobře pravi
o vás pověst, že jste lidé divoci, jen z Jesu
vyběhli a jemnych mravů neznali. Za toto pohá-
něni přiletí na vás krvavá pokuta.

/sahá po meči/ Nechcš-li sám za každé slovo
pykati a tímto přem krvavou odpověď oděsti:
jiz obrat rychle nohy k lesnatým hranicím
a zvěstuj -

/mezi ně vkroč/ Stůj, ani slova dále, lechu
vášnivý! Toho se nemá svět dočkati, aby se
řeklo, že dovolil slovenský kníže posvátné
právo vyslanectví zneužívat! - Co tento
člověk rozbourený jazykům nepozorným pronášá,
k tomu se nezná srdce mé, a mihně ochl s tebou
jednatí.

Mihně ? O dobře hraješ na svateho! Ano, to
jsou zpusoby slovenské! Osmeťnost, potměsi-
lost, nevera! Nejdříve dáš od svého nástroje
vyslance pohaněti, a potom chceš s nim mihně
jednatí! Já ale pravím tobě jmenem pána mého,
že porušen a pochoven jest mir - a že vzejde
z popole jeho válka! /Odejde s Fredegarem/

Stůj, vyslanče! Zastavte je!

Ne, ne! - jen utíkej, nežli ti kníže Čechů
k nohům padne a ty se rozmyslíš!

Ustan, lechu obbojny, jenzto mermomocí zkažu
na hlavu knížete svého uvrháš a narod za nim
vlečeš k propasti. Cokoli nás zleho utiskne,
padni na tebe i na tvou krev; s mych oči ale
uklid se, aby se tvym dechem ještě horši ne-
řest v mém dome nerozhostila.

Jak? Ty mě vyprovádáš ?

Vládi na svém tyhu podle rady smyslu svých,
tam se může z vyle tvé i skutek roditi; já
postavim okolo sebe mužů povážlivějších a budu
spoléhati na kmety, jež narod vyvolil.

Ty - máš toto - přede tváři lidu ? Hoj! Kdopak
jsi, mladenečku, jenzto s Hněvsou takto roz-
právíš?

Já - tvůj kníže!

Ha, strela Pernova, tuto chvíli zaznamenej
si do nejhlubšího koutu své paměti, abys
věděl, čeho se máš nadíti, až budeme jednou
zase proti sobě státi! Drž se potom, můj
križe, pevně svého trůnu, aby se pod tebou
neotrásl a snad nezboril. /Odejde/

Jdi, zúřivý člověče, kdyby nestal knizec trůn
pevněji, nežli aby jej mohla ruka posetileho
vášnivce zboriti, pak by nebylo žádoucí na něm
seděti. Avšak láska národu je tak pevná jako
hradba, že ho žádný outok slépě zlosti nezvrátí.

V ý s t u p d e v a t y

CHRÁSTĚJ. PRŮBĚHLÍ.

Běda! Běda! Zahaňte tváře, posypte hlavy
popelém!

Co te potkalo, muži nábožný?

Peklo si ustlalo hnízdo v domě tvém a vyslalo
syna Luciferova, aby spáchal hrůch, nad nímžto
se nebe černým rouchem zahall.

Běda nám!

Neprojímeš srdce moje -

Právě tvoje srdce musím sedmerym měčem pro-
teknoti, synu bohůmily, - ale neklesej na
mysl, neboť nad námi jest Hospodin. Přisla
hodina, že jsem měl modlitbu s nábožnou tvoji
bábou konati. I vejdu k ní do komnaty - ale
hrůza! - kdož vypoví moje leknutí? - bohobojná
knězna tu leží bez života na zemi!

Cože pravíš?

Vražedná ruka zhasila život její!

Neopouštějte mě nebesa! /Kvapí vpravo/

Beda nám! Máše matka zhyňula!

/se vrátí/ Zavrždená! Zavržená usta, z nichž moje
sladká utěšna plynula; vyhaslé oči, z nichž
na mě esly vodící paprsky padaly; zledovatě-
lo srdce, v němž slovo boží bydlilo a celý
národ blahý stánek nalezal. O sväte hrozny,
sväte zly, hrtehem tak přeplněny, že musí
proud jeho i světlice uchvátiti!

Vzpamatuj se, kniže můj!

O, což má býtli jisto na zemi? eo váženo
a etěno, když se vtělena etnost v krvi utápi
a nepravost k hodum zasedá?

Otuž se, pane, myslí krešťanskou.

Ale já vyženou toho ducha z knižectví a stras-
livě pomstím tento čin kravavy, aby stín ženy
bohobojně spatřil jeho očistu. Očistu? Ach,
což může tuto vraždu očistiti? Novou vraždou
neovvětim tvou památku, duchu vyvolený, jenžto
jíz po boku svého Spasitele v jaanych vysostech
se vznášisi! Nes palčivé vědomí činu svého zlost-
ny vrah jako pokutu nejtěžši; já učinim podle
slova Pane a budu prositi /s nábožnou vřelostí/
Odpust nám naše viny, jakož i my odpouštíme
násim vinníkům!

/povdizeným hlasem/ A neved náš v pokušení,
ale zbav nás všeho zlého.

Amen!

/Vstěkní stojí v pobozném skupení,
až spadne opona/

O D D Ě L Ě N Í T R Ě T Í

Předstín jako v prvním oddělení. Na usvitě,

V ý s t u p p r v n í

ČESTA stojí u okna. DRAHOMÍRA přijde v hlubokých myšlenkách.

Sen přehá s octi myšl - a do prsou mi sedl ne-
pokoj tak hluboký, jako by tam ehtěl sídliti
na věky. Kam nyní dokročím, an jsem tak zlou
hrů počala? Kam to dojde s našim národem?
Budu jej moci děle držeti, anebo bude skvěle
roucho s jeho slávy strháno, a větrové krasou
otřzky do všech uhlí světa. O bohové, jesto
jste az posud mlčíte na nás hleděti, - ty
ukřizovaný synu boží, k němužto mě ruce vypínati
naučili, - slyš mě a ochran národ - ha, beda
mně, ja nesmím tyto ruce k nebi pnutí, abych
sama na sebe nezalozala. / Zhlidne Čestu/ Ha,
kdo tu?

Vyhnaný pes připlazil se k prahu, aby se ohřál
pod střešinou, - protože mu zapálili krov nad
hlavou.

Kdo ti to učinil?

Aj, nepozvali jste si hostu do otcovských
krajů? Nebřincí nám jejích meče po hlavěh,
jesto vy zatím pod kamenným stropem sedíte.

Ba, jest to pravda straslivá! Nepřátelské vojsko
přitřhlo skoro až k hlavnímu sídlu našeho
křiževti - a není myšlenky, jak bychme je
z lůna utišene vlasti vyhubili.

Najmi si ruce, jesto uskřtily Ludmilu.

Co povídáš?

A posli je na toho německého Ptáčníka.

Tys lebká třestána!

Ale oči hledí jasné v křivoliaky světa běhi
já bych ti svoje ruce nabídnul, ale nejsou
ještě zasvěceny křví knížat domácích. O, žes
mě na ludmilu neposlalal!

Co tě napadá ?

Co celá Praha šepťá, mně jako hlasná pověst
se rtů skáče.

Ty se opovazuješ - ? /Stranou/ Avšak nesmím
z něho nepřítelů učinit! Část národu ho ety
jako nadaného věštěe.

Avšak ještě není konec hry krvavé v tvé rodi-
ně. Na stolel Přemyslovu sedí ještěb, jenž
vola eizi pomocniky k rozmození krize, třebaš
i národ zabljel.

V y s t u p d r u h y

BOLESLAV ozbrojen. PŘEDSTÍ.

○ Žes neposadila tohoto sokola na otčovo sídlo!
V něm žije duch slovanský, - a byl i staré
bohy zapíral, přeč by na ně eizi vrahy nestval.

Co jest, matko? Příkladim od zástupů, kterými
jiz nedočkavost lomuje.

Tedy ji pusťte z otěže, at letí jako hřebee
divoky a vrahy podupá!

Imes musím zvěděti, proč jsem pole sebral
a dím i ženu opustil; dnes musím slyšeti,
máme-li přede tváři nepřátelskou lenivě hní-
ti, anebo se konečně s ni měřiti.

Duše má je sklícena až ku hrobu. Já prahla
větlym toužením, abych mohla sílu slovanskou
před světem rozvinouti nepříteli na postřach,
nynti padla doba nepřítelů, a já stojím
v pokouti; - srdce národa se ode mne uchyluje
to si nesmím zapřítí - a syn můj váhá, odda-
luje, neehává zemi hubití a orla českého pla-
stíti!

Však on se nepoplašl - ale pobouřen vylétl ze starého hnízda a zatne ostře paráty v hejno krkavců!

Bodejž bysi pravdu věstil, stará lebko! Ale jestli se Václav brzy nerozhodne, budeš na hrobech našich plakati anebo z kostí našich velikou mohylu stavěti. Kde vězi - to hrdinské knížátko?

Klášť snad od půlnočí v kostele - anebo peče chleba pro kněze, místo co by měl meče prouštíti.

Nebo železnou košili se opínati, aby nepronikli meč, kterýž jest na prsa jeho úkovan. Krvi zbrocen vidím již knížečel plášt - blahostně topí se mě oko v tom pohledu a dech mu požehná jeho zezinalou tvář, - ha, varujte ho, aby se neblížil, neboť nad Vyšehradem vychází nová denice a na otcovském trůně sedí Boleslav! Požehnaná buďž ochrance bohů domácích - a jméno jeho jmenováno na věky! /Odejde/

Starý třestěnce!

Ale oko jeho vidí v hlubinu, kam jiné oko lidské nedonikne.

V y s t u p t r e t i

VÁCLAV, PODIVIN přijdou prostředkem, ale z jiné strany, než kudy Cesta odešel. PŘEDŠLI.

/Zatím se pozvolna rozednílo/

/ u samého vchodu/ Nebyl to onen sklíčený kněz pohanský?

Byl. Ruka Páně rozmetala jeho hnízdo - a okázala mu cestu k spasení.

Postarej se, aby ho nedůstatek netřásl, - Velebeno buďž jméno Páně, matko! Co mi neseš, bratře, hned za jitra?

Však jsme dost dlouho čekali, než to slovo
dozrálo!

/stranou/ Anděli strážce, opatruj nás!

Povědes ?!

Kdyby nebyla nic jiného nežli tere pro etri
střely - ano! Ale ony mají býtli liboděnou
květnice, kde v míru blazenem učení Kristova
se zaskvívá - a ta se nesmí nadarmo zalévatli
krví. Nechal jsem tedy jindřicha táhnoutli,
aby na obou stranách vrazda přestala; nyní
stojíme proti sobě se silou sebranou - a já
povedu zástupy své do boje.

Česká prsa jsou dost široká i pevná.

Co projímáte srdce mě tak rozmanitou zbraní?
Já činil, co jsem posud učinil musel, nechtěje
narod v nejistém boji vésti k záhubě, jindřich
sebral na nás se všech konců hluché pole;
takovému proudu nemohl jsem postaviti hráz -

/stranou/ Hospodine, smiluj se nad námi!

I já musím všechny šípy z toulu svého vybrati,
abych srdce tvoje trefila, již okáz, synu, že
sedě nespíš na stolci svých otců - vzmuž se,
bojuj, a třebaš i v boji zahynu - lépe zahy-
nouti se slanou jak s drachou choti, nežli za
živého těla přachnivěti a nechatli si po temene
slapatli.

/stranou/ Ale zbav nás pokušení.

Uderti na mě! Tohle jest moje odpověď.
Dobře, jestli jí rozumíš, sice bych ti musel
oznámiti, že tak mnoho měčů počne vzdychati.
Již musíme věděti, co nám den přinese. Tyš
nechal - živa duše nemůže poehopiti proč -
nepřátelský roj se rozplýnouti po všech kraji-
nách, až nám své korouhve skoro před samou
Prahou vystřelí. Lid náš stojí ve zbraní -
ale musí zahádkou se uzírati. Co myslíš ?
Třesou se ti prsa pod brněním - ať, tedy pře-
puť velent muži, který se netěse!

O synu, synu, tímto jedním slovem svačil jsi
mi s prsou skalinnu, pod nížto jsem krutý zápas
vedla s úzkostí! Ty nevíš, co bych pro lid byla
v stavu podstoupiti, - ~~karani se!~~ - nech mě
na tvém erdeli zapomenouti minulosti!

Hospodin počítá skutky naše!

Bud dobré naděje, mila matko! Povedu své zástu-
py a nevrátím se do Prahy, leda bych pojistil
plano národu a květ viry Kristovy.

O letě tedy, Boleslave, k zástupům a zvěstuj
zprávu radostnou, že se brzo vypne orol nad
jejich hlavami a k vítězství je povede. Dosti
dlouho nechal jsem pudu eizima nohama slapa-
ti; at hledaji nyní rychlým krokem cestu k do-
movu. Já budu zatím vénce vlnouti, abych ozdo-
bila vítěze a národa svého spásitelny rekovne.
/Odejde/

Na shledanou tedy, bratre, v čele zástupů!
Uvidíme, kdo z nás hrobníkem nebo krkavcem
větsi práce naděle. /Odejde/

O divné pokolení světa, ježto plesá, že mohou
synové jediného otce vrazedně sebe hubiti.
Hospodin neosvítí ještě oči jejich - i klo-
pyťaji v temnostech.

V y s t u p ě t v r t y

VELJENA fantastičně oděna. PŘEDSLÍ.

/přiběhne/ Až, věčná Děvano, zde ho také
nevidím! Povězte mi, mužové - Ah, veliky
Svatovite - odpusti! /Klekne/

Co jest ti, dívko neznámá?

O, proč jsi opustil jasné vysocti? Pudi tě
slitování - vid, bohu milostivý? Ach, my jsme
skličené plemeno.

Jsi na omylu. Nejsm vás Svatovit - ale po-

Otevři oči, strakata pěnkavo! Jest to knize
Václavi!

Václav? Ten mladý vrah starých bohů? O báda
mne! / Utíká, ale opět se vrátí / Ale nikoli,
to není možná; tys mě, starý muži, jen postra-
šil. V ticho očích neblýská se zrakost
a kruté nepřátelství. To jsou dvě hvězdy, na
něž bych mohl tak dlouho hledět, jako na
večerní, když se k bohům pomodlím a ehej
jít na lože.

Kdo jsi, milé dítě ?

Ty neznáš Velenut?

Bude to ptáče z pohanského hnízda.

My připutovali včera do tohoto velkého tyna,
protože nás hnali ezi vrahové.

A kohos tedy hledala ?

Děda Čestu.

Starého kněze ?

Ach ano, on je starý; bohové ho milují a poš-
pali vlády jeho stříbrem; ale ten zlý ezi
Bůh, kterého teď vstřekují na krizi, - ten
nepřije dědovi, a ubohý děd je skličěn velikou
zálostí.

Nepoznala jsi pravdu, milé dítě! Onen ezi
Bůh přije tvému dědovi; onen Bůh dycha a žije
pouhou láskou, a bez lásky nemůže ho nikdo ani
pojmuti. Ale tvůj děd uzavírá srdce své a ne-
živi je láskou, a protož v něm onen Bůh ne-
bydlí.

/Vrtí hlavou/ Ne, ne - to zvíďa děd jinou
písen o tom Bohovi; jak pry se kvádl němu
svatě háje posekávaji, jak se zahánějí rusačky

a poludnie, jak se nesmi ani před šotkem
koleno ohnouti, ani v kole děvat veselé
sobotky slavit. Co ale slyšim svého hlasu
libe zněti, jest srdce rozpolceno na dvě -
i nevím kam uho skloniti.

A já bych ti mohl o tom eizim Bohu pisen
zapsivat, že by ti srdce poskótilo radostí, -
š nabozenským blouzněním/ jak svou moel
a milostí nebe i zemi ozivil a kvátil slověku,
jenž před jeho očima v těžkou vinu upadl
a zkažen měl byti na věky, svého syna poslal
na zemi - a jak tento syn boží vzal vinu
lidskou na sebe a za nás umrel na křiži.

A zbavil smrti věčné!

Nevímny?

Co obraz lásky, A o jeho matee mohl bych ti
povidati sladké pověsti, jak nyní v jaane
říst nad hvězdami sedi, okem láskyplným hle-
die na to lidské pokolení, kteréž syna její-
ho velebl, - a jakž potom jeho významáde,
když dokonaji pouť vzdejší, pod svým pláštěm
shromazduje k věčné radosti.

Rodičko boží, oroduj za nás!

Aeh, ta milostná!

Mohl bych ti povidati e spanilých andělích,
ježto s nebe enáseji se v oblakových perutiích
a neviditelné dobre lidí provázejí, aby je
zbavili ourazu.

Já jsem také dobra - bude me také anděl
provázeť, kdybych významála toho boha cizihof

Milost jeho posla nám všem své opatrovníky.

š detinskou důverou/ A vypadaji anděle jako
ty ?

O pohanská moudrosti!

Aj, zlate dítě, já jsem zemske stvoření
a nesmím se k nebeským tvorům rovnati.

Nestásej proto děst hnevu svého na Velenu!
Vidís, ona vyrostla jako ehudé kvítko v stínu
hustého lupení; a nemohla ani hlavu na boží
slunce vypnouti a nezna žádneho, než kdo do
starého chrámu bohy vzyvatí přicházel. Ale
Velena rěda poslouchá - a tebe by poslouchala
jako slavíka za tieého večera pod hájem.
I zavřeš-li pak neobroušeny zobák, ty zasle-
pená modlářko!

V y s t u p p a t ý

ČESTÁ. PŘEDSTÍ.

/přibíhaje/ Veleno! Veleno!

Ha, to jest dědi Hledáme jeden druhého.

Co zde děláš, dítě nestásej? Co tady; vnučko
lechnú sloutnějšich, než býval oráč Přemysl,
jehož potomci národ zradili?

Upokoj se, děde! Já tady poznala anděla.

Běsa - vzkodlaka poznala jsi, vraha bohů otcov-
ských! Pryč od něho, - aby krev na tebe nestřík-
la.

/Zvenku slyšeti váleční rohy/

Slyšís tu píseň hodovní, kde Morana sěda ke
stolu! O jen huče, zvuky se rti Svatovito-
vých a zvěstuje nám spasení! /Odvádl Velenu/

Spasení přijde - jen otevři své srdce! Hódina
volá, věrný druhu, připlnej mi brnění, ať
věkové pozdní rozhodnou, byl-li jsem hoden
slouiti knížetem křesťanským! /Odejde s Podiví-
nem/

krájina. Lezení námeckého vojáka. Před stámem Jindřichovým.

V y s t u p s e s t y

JINDŘICH. SIGBERT. Za nimi několik vzácnějších vojínů.

Nech Sašky na levé křídlo přiharceovat; my zůstaneme v čele.

Hned pro pozdravenou na první setkání.

Jestli se vžbe, jakého dočkáme. Das vi, k ja-
kému konel to chce ta česká chytrost dovlek-
nouti, že se nám ještě do oči nepodívala.

/Trobentí za scénou/

Co to ?

/odejde/

/k ostatním vojínům/ Mezi mužstvem zdá se
neobyčejně pohnutí. Snad vystřelil konečně
český medvěd rybak z brlohy, do nížto zalezl,
že nebylo ani chlupu vidět.

/se vrátí/ Svět se, pane, převertí! Noviny od
českého knížete.

Jaké?

Hlasatel z Prahy přijel až ku strážím - /hořce/
a naši ho nepoháněl!

/se usměje/ Dobře měl, brachu! /Důvěrně/
Však nám bylo to pohánění osoby tvé dosti
vhodí; měl jsme hned v ruce bic, kterým jsme
chtěli psa zvinouti. Nu, a co s tím hlasate-
lem ?

Ze pry chce s tebou český kníže vyjednávat;
aby mu pojistil svobodný přístup k své
osobě.

Vyjednávatí ? Ha, lomouje nim strach? - a chce se dáti na milost, ten český hrdina ? Nu, mohl-li nasti křive usetřiti a přece zvitřeziti -

Křive usetřiti ? Já ti ale pravím, pane, že nebude mrtvá na světě, dokud slovenská krev se nevykourí do poslední krupěje!

Aj, tak zle není se světem, ty přehlá kotrbo! Musíme jen té křvi slovenské vykázati pevné řeziště. Pust sem toho orla českého, at pošleš-nu, co bude skuhřati.

/Sigibert odejde, ale hned se opat
vrátí a přivádí Václava/

V y s t u p s e d m y

VÁCLAV a několik vojáků, kteří ale v pozadí
zůstanou. SIGIBERT. PŘEDŠLI.

Pozdravuji tebe, králi, jmenem Boha jediného,
v kteréhož oba věříme.

/se chvíli nah dívá/ A já pozdravuji tebe,
křiže! - /K Sigibertovi/ V tom panátku nehle-
dal bych vůbec ocelivých pěstí.

Přicházím, abych zatloukl na břeny tvého
srdce a promluvil k tvému povážení.

Co jesi? Jenom na světlo se řeči, jako činili
tvoji lidé v našich krajínách se zbrani.

Já tu zbraň do vašich krajín nevyšlal, a nešu
litostně, že se mi zle páchalo, jakoz i to,
že jsi pak popuzen vlasti naše zbrojným mužstvem
zaplavil.

Aj, vzdýt jsi mohl okolo mezi hradbů z pěsti
nastavěti, co naše kraje tak zmuzile hubily.

Králi, nechtějme si připomínati časy minulé;
i tys ukřivdil kmenům slovenským.

Proto držím v ruce měč křesťanského krále, abyh
vyhubil zlořečené pohanstvo.

Ne, pane, proto ho v ruce nedržíš; ale abyš
mlady ovcine Krista chránil, proto je ti dáni
K vyhubení pohanstva slouží slovo Spasitelovo;
onot jest slovo boží a mocnější nežli všeho své-
ta měč!

Co to znamená? Přišel jsi přede mnou litanie
zpívat?

Ja přišel, abyš povázil, že vede král křesťanů
vátku s knížetem křesťanským, jimiž oběma v krvi
národu ruce máčeti neslují. Co zavínili zástu-
pové, ježto mají nyní hnati býti do boje?
Zvedli oni sami tuto výpravu, kteráž může býti
ještě pohřebním průvodem? Nikoli, to učinily
hlavy těchto národů, a nemůže-li hnev jejich
bez krve býti uhasen, ať tekou tedy proudy krve
těchto hlav!

Ja se vlastni krve nezhorzím, najde-li český
měč cestu k jejímu prameni.

Nuže, tedy vejdeš do boje my dva jedini!
Vyjednejme mezi sebou, co má býti vykoupeno
krvi tisíců - a ti necht se vráti klidně k do-
movu.

Ty bysi - ehtel se mnou jíti v zápas? proti
tomuto ramenu - ohněm mnohých bojů otuzenému?
Ty, outle ptáče, s mužným sokolem?

Však jsem ptáče z doufáte orlino - a se mnou
stojí Hospodin!

/s Sigbertovi/ Přisambůh, ten mládenec tu
stojí jako v záti arehandel, jenž nade hlavou
točí měčem plamenným! Rád bych se mu smál, ale
mám prsa divně sevřena.

Ches-li ale všeliké krve ušetřiti, tedy nech
ocel v počtvě karezivěti a přijmi slib mého
přátelství.

Je okáží tento slib svým nástupem jako
nejkrásnější dědictví, aby jej drželi co
nejdražší kamen své koruny - a zemi české
ani v nejpodnějších věkách od níše se od-
střípti nedovolili! - /K svému lidu/
Konec boje, státní mužové! Ozdobte zbraně le-
torosti míru! Přátelství je mezi králem Jindři-
chem a knížetem Václavem! Šlohem, kníže, -
necht cesty naše vždy tak vedle sebe běží,
aby se nikdy nepřátelsky nedotkly! /Odejde
se svými/

A já skládám do te ruky slib věrnosti!
Aj, ty ráže s kere rajského! Učinim to, mladý
příteli, jehož hrdinskou slásehnost a křesťan-
skou mysl uctívám. I podávám ti ruku na znamení,
že jest obnoven úvazek, jakýž býval za tvého
děda i otec mezi králem německým a českým kni-
žetem a kterýž kněžna Drahomíra roztrhnutí se
osmělila.

To slibuji; však jediná výjimka má býti zaklad
naši umluvy. Jakož já tobě slibím věrnost drže-
ti, tak mi slibíš ty, pane, pomoci rukou poda-
ti, aby se rozšířilo v Čechách učení Kristovo,
i budeš mi vysílati učitele slova božního, když
je budu z krajin okolo trnuu tvého povolávati.

A slibíš-li věrnost držeti nám i našim nástup-
cům na stolci královském, jakž toto bude poza-
dováti prospěch říše německé; tož budeme dobře
sousedství s Čechy zachovávat i poskytneme
jim ochranu proti cizím nástiskům.

Dám.
Můj dům o tom neví. Dáš-li ale každý rok pět
set hřiven stříbra a sto dvacet skotů dvoru
našemu -
Tvoje mužstvo vzalo ji v našich dědinách již
vřehovaton mírou!

/Sigbertovi/ Vezmi to satanás, ten doléhá
na me ohnivými střelami! Takž by bylo azei
nekratceji rozhodnuto k našemu prospěchu,
eo by mohlo v boji ne druhou váhu padnouti.
- Ale kde zůstala náhrada ?

Alwin
Gen. Klotz

A nyní radostným letem ku Praze, abyh v blahém
miru křesťanské dílo vlády své dokonal. /Odejde/

P R O M Ě N A

Nahradi na Vyšehradě.

V y s t u p o s m y

DRAHOMÍRA. Vojín a houf lidu.

Ne, to není možná, vojine! Ucho tě zklamalo!
Tot by musela země vnitřnosti své vyvrhnouti,
aby shladila plemeno, jenž kuže zradu na svém
vlastním rodu.

Tomu nerozumím; ale to vim jisté, že je po
válečné vypravě.

A ze se knize poddal ?

I uzavřel přátelství.

Prátelství s uhlaivními vrachy Slovany! To je
báňorka, že by ni mohl reka strážiti. A slibil
odváděti poplatky ?

Slibil.

Hahaha!

Ja nevím, eo jest na tom zleho! Ted bude
alespon pokoj a řemesla se budou dariti.

Budou se dariti! Bude pokoj! Kdybych té spouta-
la jako leant selmu a do železné kleci uvrhla:
mél bys také pokoj! Kdyby vyeedili naši krev,
kdyby nám poborili tiche krov, rozkotali sva-
te chramy; že by kolem velké, pusté spáleniště
leželo a jen sova v sautinách se hnizdila:

byl by také pokojí o pokolení zmaneně! V ta-
kovém pokojí pãhne umrlãina, uhnãvã koren
ãivota, vadnou kvãety duãha - takovy pokoj
sluãe smrti! Ale ãlovãku patãí ãivot, a ãivot
se rodi v zãpasu.

/k lidu/ Ona ãitãla vãdycky rozumem po obla-
ãech - a vãdytã vime, co by ãhtãla; hrãti na
pãnt.

/s velãkou bolestí pro sebe/ A proto musela
Ludmila odstoupit! Proto jãsem ãhtãla miti
ruce nevãzanã, - abych si ted na nã otrocka
pouta navlãkla!

V ý s t u p d e v a t ý

BOLESLAV. PRADESLI.

/s horãkym smãchem/ Slyãela jãst, matko? Mãe
pohodime do prachu a budeme tãncovatí podle
ãizní pãsnã. Nerozhrãlo se ti pãi tom srdecko
jako pãnt, kdyã slyãstí poprvã o svãtbã?

Ty mãeã v tãto chvíli zertovatí ?

To je nejãhytãejãt kucke, do kterã se vztek
a litost ukryje, aby se jim faleãny svãt ne-
vysmal. Pãeju ti zde veselý ãivot, rodãcko
hrdiny vyãehradãkãho ! Ja pãjãdu na svãjã tãjn
a budu ãtvãntã na latinskã knãze drãetì;
neboť jenom z tãch vesla do Vãclava ta zba-
bãlost.

Nebudeã s nim mluvitì ?

Abymã zluã vãela do pããtã a ja sãhnul po
mããi a skoupãl ho po rukovãt v prsou ãlovãka,
kterãho jãst kojila ?

Synu!

Ano! Já jsem nenávidím - musím nenávidět!
On je prznitel naší slávy a vrah národa,
o jehož novorozenci a velikosti se mi jako
pacholeti krásně zdávalo. I kiel bych nebesa,
že jsem musel s tím sketou v jednom láně le-
žet! Mne nevidí Vyšehrad, leda by se proudem
krve omyl a plamenem udatensví očištil. Do
té chvíle at přechmívi jeho hospodár - já
se k němu neháším, a budu raději při kuželi
mé ženy čas ubíjet sládkou zahálkou, než abych
se tedy krmil u koryta otroctví! /Odejde/

Boleslave!

/Volani za scénou: Mir, zlaty mir!
Sláva knize!!

Aj, tedy provolávejte svou hanbu, aby se
usadila po všech koncích a nevyhynula na
věky! Mne ale, bozi milostivi, zbavte roz-
mu a zdravých smyslů, aby se mě tato hrůza
nedotkla!

V y s t u p e s a t y

VÁCLAV, vojínové, čeléd a rozmanitý
lid za ním. PŘEDSTÍ.

Sláva knize! Václavu!

Knize! Synu! /Vede jej prudce kupředu/ Ty se
nebojíš vstoupiti na tuto půdu, kterou jsem
posvětila novou svobodou, přetrhávši s Němec-
kem úvazek ohavný? Ty můžeš matce v oko hle-
dět, kteráž tě živila dechem po svobodě pra-
h-
noucím? Ty můžeš tváře okázati národu s nesho-
řeti studentem?

Matko, uveď již vaše svoje v klidné řečiště
a věř, že nebám horlivěji o spasení duše
své než o blahoslavenství národu.

Krásně blahoslavenství, když převlékáš svobod-
né duše v otroky!

Kdo to praví? Jen přáteleství jsem slibil
přezít!

To bych nevěděl! Nyní teprva vzejde slunce
nad tvým knížectvím. O, nyní bych odešel
rád složit počet Hospodinovi, an se oči moje

O můj otče, stůj při mně, abych nezůstal bez
utěchy, neboť se zatahuje moje oblona.

Veleben buď, kniže Václave, žeš přemohl
v sobě pouhého člověka a nechal vládnouti
syna Kristova.

CHRÁSTĚJ. PŘEDŠLI.

V y s t u p j e d e n á e t y

Matko!

Nu, tedy ti Pán k tomu pomáhej! - ale poctivý
člověk se od tebe odvrátí a matka zahledí svou
pamatku hořkými slzami, - i kdyby měla hvězdy
svého zraku plácem zkaliti. Lépe byti poraže-
nu slepotou, nežli ponížením národu svého vi-
dětí - tak jako lépe poraženou byti hluchotou,
nežli náěk rodu svého slyšet. To je víra že-
ny, kteráž svůj národ v srdci nosí; a co třeba
muži věřiti - to nech ti jednou proctile své-
domi zahrnima. /Odejde/

K čemu mě to svádíš? Měl bych zrušiti věrnost
slibnou a podle zasloužení vystavati nepříteli
na zemi českou, s nímžto chci květnici Páně
stvoriti?

A chees-li - ohnu - před tebou i kolena -
ta kolena, co se posud jen před bohy ohýbala:
vysvobod národ z otroctví!

Matko, co tě napadá ?

A poplatky odváděti - hahaha! O známe takové
přátelství, které žije z tuku cizino! Synu,
tyto ruce, kteréž tě provorozeného otci tvému
nejprvnějši v lokte vlozily, že zplakal ra-
dostí, - ty se teď před tebou spínají: zrus
ten haněbný úvazek!

Handwritten notes at the bottom of the page, including the number 53.

tohoto dne dočkaly; již trnulo srdce básní
o zdar pravého ovčáka Kristova, ale dnes
jsou upevněny jeho ohrady;

V y s t u p d v a n á e t y

POPEL a několik kmetů. PŘEDSLÍ.

Pozdraven budiz, knize Vaclave!

Vítejte mi, vzácné hlavy! Tot vás nemohla
chvilu přiznivejši přivésti. Budu rady vaši
potřebovat!

Bondež bysi pravdu mluvil, že není doby přizni-
vějši, nežli v které tenkrátě otcovské své zla-
té sídlo pozdravujeme. Pak by spadlo a mych
prsou břemeno a volněji bych oddechnul.

Jaké břemeno ?

To tvoje slovo, ta tvoje umluva s nepřitelem
rodu našeho - jenž jako vitr leti po vlasti,
to tvoje pokorení - a co snad více, nad svo-
bodný národ ani pomyslití nesmí.

I tobě zda se byti ryehly pokoj horši nežli
zdlouhavý boj ?

Ale jaký pokoj ? Kde zůstala čest a svoboda
národu ? Ta se nedá za každý pokoj koupiti.

Oti jsem nic nezadal, neboť na obou stranách
stály váhy stejné; i vymohl jsem dobré sou-
sedství.

Jenže se doma hnoiti nesmíme, kdyby se to
sousedovi nelíbilo, - a za to máme dáti
ještě poplatek.

Tebe klame ještě staré zásti; já učinil, co mi
prospěch národa učinitti velet.

*myšly
demokratic*

Proti tomu se jménem národa opíráme! Tyš učí-
níl, což učiníti ani práva nemel. Ói myslis,
pane, že té proto národ ze své vůle na trůn
posadil, abys plytvál jeho nejdrazšími pokla-
dy? Myslis, pane, že proto na tebe svoje prá-
vo přenesl, a proto ti vládu vlozil do rukou,
abys podle zdaní, podle nápadu o svobodu jeho
hrál - a potí mozoly jeho cizincům pode vši
cenou prodával?

Vladyko!

Dovol, mladý kníže, - jsem mnohá leta od náro-
du vyvolený kmet, jsem jeho zástupce a mám
byti také rádce tvůj - nech mě domluvití, jak
mi povinnost slova klade na jazyk. Tak daleko
nesahá tvoje moc, aby si bez vědomí národu
mohl ceud jeho rozhodnouti a celé přísti jeho
příběhy podle své chuti měřiti. Na to jsi měl
pamatovatí, a byl bys nám užetril žalostí.

A já pravím, že se Hospodin hněvem od vás od-
vrátil a slepotou vás tresce, - sice byste pře-
vrátili a přatelství s německými sousedy proklesti
volnou cestu více křesťanské a přinese blaho-
slavenství knížectví českému.

Ty, muži dobrý, mluv, když se jedná o chrámy
a modlení; ale světské starosti neklad sobě na
bedra. Já té etim a kotim se slovu Kristovu,
ale proto nezradím svobodu národa.

A myslis ty, Vladyko, že nemá časny prospěch
někdy ustoupiti věcnému? Jen proto jsem uzavřel
pokoj s Jindřichem - a budoucí věk dokáže,
jestli jsem pravou cestu vyvolil, - abych svět-
lo pravdy rozšířil.

Tos nemusel se utíkatí na západ, ale mohl se
obrátití k východu, odkud první paprsek do
Děch zavítal - a to světla slovenského.

Tam leží šatiny říše moravské a madarské
plémě překáží na cestě ku slovenským biskup-
ům.

Tedyš mohl vyzvatí Jindřicha, aby ti pomohl
potřítí nepřítel křesťanstva; to by národ
pověděné byl uslyšel; ale což jsi jinak a ne-
meckým králem uzavřel; tos učinil bez díků

i bez vědomí národu, to můžeš pro svou osobu,
 na svou škodu držeti; my o tom nechceme věděti,
 my nedáme k tomu svazku svého svolení - a nesne-
 seme, aby nám z eiziny prsty ležly do hospodár-
 ství; ale zato budeme věrně státi při trůnu,
 na němž tvoji otcové sedali.

Já se odvolám k samému národu;

To učin, pane, chceš-li vpravdě jeho vůli
 poznati a slouiti spravedlivým knížetem. Ale
 nedej se másti hlasy, ježto zaznívají okolo
 tvé osoby - při dvore a komonstvu; to nebyvají
 hlasy národu. Nedej se másti hlasy, kteréž ve-
 lebi jen zemský pozitěk a rozkos těla bidného -
 třebaš i duch zahynul! Ale poslyš svobodné hla-
 sy od národa vyvolených zástupců, a říd podle
 nich vůli svou i skutky své - i oprav, co jsi
 pokazil! Potom sklonime rádi před tebou kole-
 no, ježto jsme tě učinili našim opatrovníkem,
 - jínák ale musili bychme boha vzývati, aby nás
 zbavil neštěstí, jakéž jest slabý nebo samo-
 volný panovník; /Odehází/

/Všeobecné hnutí/

Opna spadne.

O D D Ě L Ě N Í Č T V R T Ě

teny chrám pohanský. Uprostřed táhne se kus zdi kupředu,
 je celé jeviště jako na dvi přepažené vypadá. Sem tam spadlé
 Noc. Hřimání a blyskání. / Do obou oddělení vcházi se po
 ně. /

V y s t u p p r v n í

ČESTA sedí po pravé straně na kameně u po-
 rouchaného oltáře, na němž malá modla stojí;
 před ní horký plamen. VELJENA vedle starého,
 v hubokých myšlenkách. Po levé straně vyjde
 VACLAV, nesa otep dříví na bedrách; PODIVIN
 nese sekernu.

Aj, vida, nebe nás miluje! Tu jest utocisté
 před větrem. Museli jsme silně s cesty zblou-
 dit.

Pan vede všechny kroky naše. Kdo ví, k čemu
 dnešní odmětí.

Jsi-li ty, starý přítel, spokojen - já mohu noc
 na nole zemi strávit. Lito mi jen, že moje
 chudá vdova darmo na palivo čeká.

Dvěra v mlhost páně jí zahřeje.

Kde to asi jsme ?

Zdá se to byli staré hnízdo modloslužebníků.

To musí jiz tedy duch Radinostiv nebo Peruniv
 dovoliti, aby jednou vyznavač Kristiv v jeho
 domě přenocoval. / Lehne si na sсутiny /

/Silné blesknuti a zahrnutí /

/pozvedne hlavu / Silněji, Perune, silněji musíš
 zlobu svou hlásati! - Veleno, nespí, dítě, -
 a přiloz na ohni! ještě jsi nekonala večerní
 modlení.

Já nespím - ale procházím se po dalekých, krásných
končinách. - Řekni mi, děde, nevíš ty nic o andě-
lích ?

Nac se na to ptát, dítě nestastné?

Nemel náš Perun žádnou matku, kteráž také nad
hvězdami bydlí, jako ta Boha cizího ?

/Vyskočí/ Nadobo posetllostí, čím to přetékáš?

/Hřmění/

Tu poslyš, jak ti samo nebe odpovídá, rozně-
vané, že jsi na Vyšehradě ucho k cizím bájím
sklonila a duši jedem napustila.

Nezni to blízko jako lidské hlasy ?

Snad tu bloudí duše z očístce.

/Silně uderení/

V y s t u p d r u h y

TYRA. PŘEDSTÍ.

Hoho, gtrásej se oblono, až praskneš. Ha, tu
je ohni!

Kdo jsi, člověče, jenzto se do této svatyně
dereš?

Zptej se těch, co mě vyslali starou sívu hle-
dati, - nebo těch tam nahore, co mě sem v bouři
přimáli, a poveš mi, znáš-li Hněvsu?

Toho biže vyšehradských zradců ? Znám.

A jsi Česta, věrný bohů sluzebníků?

Jsem.

Tedy se vyprav nad Labě k Bolestavovi. Jedná pry
se o tvé bohů.

de Koprivčanský

Pryč od toho vzkodlaka, kterýž té morovou ra-
nou ovanul! Pryč! Krev jeho musí pokropiti
tuto půdu, aby se bohové smířili! /Dotíra na
Václava/

O sešli, Pane, své anděly!

/ustoupi a tasi meč/ Ústup, hlavo pomâená, -
/vyrazi mu nůž/ a nečin vražednou zbran z oce-
le, kterým jsi jindy svým bohum milé oběti
kářval.

Ještě mám tyto ruce kostnaté, abych té zardou-
sili!

Vysvobod nás, Pane!

jestli to káži tvoji bohové, tedy pojd a zkus.
jak jejič rozkaz vykonáš. Ale dříve pověz, kdo
to zde mluvil o Ludmile? Ty vis o vrahu! Mluv -
nebot jako že jest Bůh nad námi, - já té při-
nutim!

O nečin mu nic zleho, můj Svatovitě! Byl zde
muž - cizí pták - oko nase ho nikdy nevidělo;
nemsti se za to na dědu. On jest dobrý, trochu
prechly - ale velice nešťastný.

Me zlate dítě, proto jsem etitel jediného
Boha a vyznavac viry Kristovy, abych plnil
zákon lásky.

Ach, ano, plň jej vrehovate!

Tu jest má šedivá lebka! Nedřž ten ocel na-
darmo!

Já nevím, čemu té tvoji bozi učí, ale můj
Bůh veš mlovati svého bližního jako sebe
samého a nepříteli odpláeti přátelstvim.
Já té nebudu mečem obracet na viru, ale ne-
chám ti času, abysi poslechnul slovo Kristov-
nebot to je zbran, kteréž neodolá žádná moc
a na které se veliky odpor roztrísti. Protož
otevři staré srdce své a nech do něho vejti
světla paprsků!

/Hřimant zatím přestalo/

/V divopustém rozjítření/ Co jest to za Boha,
jenž uči za nepřátelství métti přátelství?
Jakáz jest to víra, kteráž veli odpouštěti
vrahovi? To jest proti běhu hvězd a slunce,
proti běhu všeho stvoření! To bych musel krev
svou přemazati v led - ha, to je boj proti
přírodě, a protož musí pramen jeho rozslapan
byti nepřirozeně! Ano, připlazim se k němu
jako letivý had, ne jako vlk hladem vytvány -
/shání se po noži/ a osvoďim boky nepřitele
strašného! Polet, mlade kane z pouští!

/Vělna zůstane tise státi/

Nech to jámi poupě, které se bezděky po slunci
obrací, aby rozepnulo své lupeni v krásu úplné
i vni milostné. Bud zdravo, mlé dítě! V ovčín-
et pane se opět sejdeme! /Odejde s Podivínem/

I začneš-li pak jinou píseň?

Kam letis, můj andělit?

/sbírá otep/ A Hospodin otevři zraky své!

Proto jsem křesťan, abych ti odpustil, a kdy-
bys ještě jednou vraždny ocel proti mě za-
měřil. V tom poznej rozdíl a váhu víry mé!
/Odehází/

Ne, ne - ne, nikdy! To zaskřtí raději dítě mého
dítěte - vystřiknej mou krev do krupěje - já
chtěl zhasiti plamen tvého života - zhasni ty
můj. /Vrhne se na kolena/

Budu, mé dítě, až se odvrátis od bohů falešných
a koleno sklonis před obrazem ukřizovaného syna
božino.

A budeš mi zase povídati pověsti?

Přijď s dědem zase na Vyšehrad, zlaté dítě!
Tam se vznese holubičie svateho ducha na tebe
a srdce tvoje zahřeje se rozkosí.

A eoz vejde do mého, můj andělit?

/z myšlének/ Umíš povídati o tom Ukřižovaném?

/se rozšápe/ Ha, zloběná moci! Zařít se ten
eizl jed tak prudce, že na pouhé jeho dechnutí
i moje pokolení umírá? To spíše pisen o tma-
vém líně Morany, zaslachněš, nežli z ust mych
slovo o tom Ukřižovaném!

/utíká k oltáři/ Já nechci o zlé Moraně sly-
šet! Já chci povést o té matce nad hvězda-
mi -

Redy let - za ni - /propadne jí/ aby tě mě oko
nevidělo!

/sklesne/ O můj anděle! Moje matka - vezmi
mě pod svůj stříbrotkaný plášť - můj Svatovíte!
/Umře/

/vypukne ve hrůzny smích/ Hahaha - tu odpovídá
nejmladší křesťanka ze slavného rodu Lecha
Čestý, posledního sluhý bohů otcovských -
hahaha! Nesvit jí, plamene, /rozházi ohen
nozem/ - nestůj nad ní, bohu majomocny,
/shodí modlu/ Jenžto nemůžeš ani ruku pohmatit,
ani zdržet! Bez bohů bud žeme, - neboť na
nebesích vymřeli! Pusto bud a prázdná na tom
širém světě - a jen o n stůj na te poustí
daleké, o n jediný, abych našel pomsty cíl
a překotil sloupy chrámu křesťanských! /Odběhne/

P R O M Ě N A

Komnata na hrade Bolešlavové.

V y s t u p t e t i

S V Ě T L M I R A . B O L E Š L A V .

O pověz, drahý Bolešlave, co to chováš na
srdci?

Co tě napadá? Zdáš se te poludně nebo diva
žena?

Po všeem čas jsi byl zasmušen - i často divoky;
dnes najednou jsi myslil veselě.

Aj, což nemá manžel plesati, že se pozdravila
manželka? Nemá se otec veseliti, když chce
první křtiny strojiti?

To není to jedině! Ale že čekáš Václava, proto
jsi celý se proměnil.

Aj, ty ostrovská věstkyne! A neměl bych se
radovati, že zase jednou milostivého bratra
uvidím - toho pověstného dobrodince chudiny,
toho nočního pekara hostil a plného vlnare -
haha!

A pozval jsi ho schvalně?

Což nejsem mladší bratr a nemusím býti způ-
sobný? Však on by přijel také sám, neboť
je svátek svateho Kosmy a Damiana, a tuť mu-
si poklečeti v kostele.

Ale k čemu přijel skaredý Hněvsa - a jiné stízi
tváře, s nimž držíš tajně rozmluvy. Hněvsa
nenávidí Václava jako nikdo na zemi.

Jako nikdo? Myslíš, Světímro? Ale což je
Boleslavové choti do toho? Bojís se snad o
Václava?

Ano - bojím - tys to vyřknul, co mi nechtělo
s jazyka. Od první chvíle, co jsem jej spatři-
la, vydobyl si místo v uctivosti mě.

Aj, aj, toť abych ti ho ani na oči nepřit-
pouštěl, ještě bys ho mohla postihnouti na místo,
kde mám jenom já sídleti. Nesvolávej daremně
stráždila - a chystej se k veselým hodům.

Přichystám se - jenom ať jsou vsuktku hodý
veselí! / Odejde/

Plaeha holubice, z tebe neudělám ostrou zbraň
k útoku - a v umění hadi lastivosti nebudu tě
evlořiti.

V y s t u p ě t v r t y

DRAHOMÍRA stranou. PŘEDSTÍ.

Aj, bábo! To nejsou tváře na křtiny, jak jsi je měla přes prah svého mladšího syna přinést. Přemítám na mysli, zdali jsem neměla raději v samotě zůstat, do níž mě staršího syna zbabělost zaklela.

Jak? A nechtěla bys pomoci podryvat sloup, na kterém naše hanba visí? Nechtěla bys role vzdělávat, na něžto má nová oslava národu vzejít?

Ja dála sbohem oslavě - a toto nové sáhnutí po jejím věnci padlo do mého tichéno života jako palčivý blesk a naplnilo mě ouzkostlivým tusením.

Aj, mátko, jak jsi to zhoulostivě! Dobře, že jsi na památku - či na očístiu smrti Ludmily nebo z jaké příčiny? - archanděli Michalovi kostel vystavě! At mám křtiny zkažené, jestli se nedočkám, že těm budeš pilně pátore odříkávat. - Bud alespon Drahomírou před hostmi!

V y s t u p ě t y

HNEVSA a několik lechu. PŘEDSTÍ.

Vítejte, pánové! Pozval jsem vás na hody, i zádám, abyste nechali rozkoš vejít do srdci; ale když je srdce veselo, je také úrodnou půdou, kde snadno sime velikých věcí dozrává.

Nerozbiň se zdaleka. To jsou muži jiskrných zraků a vidí, co se děje. Proto přijeli na hody. My nenávidíme Václava. - On otrhal českou slávu do hána; toulá se po kostelích, místo co má k zemske správě hlédět, a naplnil kraje eizim kněžstvem, že naše slovo již ledvakde zaslechnu, když jedenkráté nohy do kostela zanesu. Bude-li to děle trvat, udělá se z české země hnzdo pro eizince, a my budeme sotva na okraji nebo někde vespod sedati.

Píše - píše o tom! Zmáčka jsem již hlavy ha-
dám, co se jednou do srdce mého zalírali a krvi
mou sytíli! Neozivujte je poznovu, - aby mě
zase neuštkli.

Uštknutí nebude smrtelné - ale probudí k ži-
votu.

A proto musí Čechy jinou sukni oblést. Věslav
musí s trůnu - a jiný nahorn.

!s vášní porád vzrůstají! Myslíte ty, lechu,
že jsou trůny jako sedadla při veřejné silnici,
kde může jeden tisknouti se na druhého, až mu
ustoupí?

Že nejsou trůny tak ohrázené, aby nebylo při-
stupu, to jsi dokázala sama.

Co se dáti jednomu, druhému se máti. Mezi vůli
a skutkem leží široká prohluben.

Nebude tak široká, abyehně jí nepřeskocíli.

A pro oslavu jména českého jest lechko odvažiti
skok, i kdyby o krk bželo. Já se toho aspon
nehrozím a nedostanu závrat.

A jak to myslíte zapřísti? Já nevidím konce té
nebezpečné osnovy. Lid mlínuje Věslava.

Lid je nástroj v našich rukou.

Jen tak dlouho, dokud neví, že může podle
své vůle jednat.

Bjhle, pani matka nalezla v některém koutě
srdce svého veliký kus lásky k svému staršimu.

Já ho mlovala vždy láskou materskou - ale
s bolestí jsem nesla jeho blouzení, a jestli
jsem nesetřila právo, jež mu slabei světili
národ: dělo se to jen z lásky k tomu národu.
Kdyby se však vše lidu změnila, - jsem první,
jenžto ruku podám k novoozlavení jména českého,
i kdyby se diti mélo pádem knížete. Jenže neví-
dím, jak nyní stolec pod nim skáče.

Tu stojí lechové, kteří k tomu dlu silně
páže podají.

Meč náš provodí nového knížete na stol vyše-
hradský.

Meč?

Veikou pomoc očekávám také od strany, která
ještě na otcovské bohy drží. Pojednáám o tom
s Cestou vášnivým.

Krví tedy chcete znamenati cestu novému kni-
žeti na stolec?

Svět se věru divně převléká! Kdo by to byl
řekl, že se bude Drahomíra krve hroziti?
Ale my nechceme takovým deštěm pádu kropiti,
z nížto mají nové časy vykvést! Ines přijde
Václav na křtiny - a Boleslav pojede zeitra
místo něho na Vyšehrad, přátelé jej doprovodí,
a on zasedne na trůn otcovský.

A to myslíš tak rychle provésti, jako se den
a nocí vstřídá? To chceš Václava z paměti
a srdci lidu vytrhnouti? To chceš Václava -
ha, žive bohy - co chceš s bratrem počítí?

Ten může o samotě na mém hradu zůstatí -
a liturgii zpívatí.

Já ale pravím tobě, bratře syna mého, chran
se, abys knížecí plášt, po němž tak dychtivou
rukou saháš, nezohavil pokřivenou, kterou žád-
ným namáháním nesešetríš! Chran se, abys nepora-
nil svědomí své ranou, kterou žádným lékem
nezhojíš!

Zkušenu učitelku musíš arci poslechnouti!

To může, i jestli svým slovum tajný smysl
pookládáš.

Tajný? Míla kněžno, ony byvají tajnosti, že
o nich celý národ báchorky povídá.

Zde ale jest místo i doba špatně volená,
takové báchorky opakovati! Jak a proč se co
dělá, vis ty, lechnu, nejlépe, a právě proto

měl bys Boleslava varovat. Pro pouhé nasyčení
vášni není člověku rádo s temnými mocnostmi
do hry se pouštět; ty jsi uchvátěn za pouhou
myslénku a upletou z ní pouto, v kterém pak du-
še zumírá.

V y s t u p s e s t y

ČESTA. PŘEDSTÍ.

Perun vám posílá plamenné blesky, aby potřeby
vraha bohu od početi světa jediných. Kdo potre-
buje jeho blesk ?

Vítej mi, starý brachu, na pldě, kde roste
toužení po dnech minulých, - a podej mi pra-
vici k porážení vysehradskeho knizeze.

Tu jsi mäs, omocnou v krvi nevinne, a posilne-
nou, posvecenou k pomste!

Muzeme na tvé bratry spolehat?

Prevrhnete knizeze, a zachovate koren rodu
ceskeho potahne za sebou!

A ty bys chtel tohoto silence prijmuti za meč,
spolecnicka ? Ty bys mu chtel dati do ruky meč,
aby jsi mohl smociti v srdci bratrovu?

/Venku se troubi/

Ha, to bude Vaclav - hlasnik mi dava znameni.

/prudee ho za ruku chopi/ Nyni povez jasne,
na cem jate se ustanovili ?

Kdybys byla Drachmirou, jakos byvala, dokud
jasi na Vysehrade sedela, netyrala bys me tou
otazkou a nasla bysi sama v sobe odpoved. -
Pratele, vejdete zatim do sine, kde plne pohar-
ry cekaji. Ja zde vysehradskeho pana uvitam -
a privedu jsi potom ke stolu, abychme / s horlym
smichem/ med prvim doukem vsechnu horkost
v sobe utopili a vesele kritiny slavili.

Ja bych mu jednu namíchal! /K Čestoyi/ Pojd,
stary kulichu, a zaskuhrej mu pisen do hrobu!
/Odejde s nim i s lechy/

/stoji vpředu u velikém vnitřním boji - nyní
se protrhne/ Kdo mluví o hrobu? Synu, Bolesla-
ve! To slovo nenech dnešního dne ve svém domě
zazníti! Jest to den, kdež dítě tvoje uvedeno
bude v Kristův ovčinec, a tam vede jenom láska.

/se dá hlasitě do smíchu/ I tot bych se chtěl
zaklínati všemi bohy pohanskými, když tě slyším
tako upěti! Chceš snad u nás zastoupiti místo
nebožky báby Ludmily?

V y s t u p s e d m y

Panost, otevřej dveře. VACLAV.
PŮDIVÍN, CHRÁSTĚJ. Komonstvo.
PŘEDŠŤI.

Aj, vitej, vitej, bratře! Blahoslavena hodina,
kteráž tebe dnes pod střechnu šťastného otce
uvádí! Jen jestli veselou mysl přinášis!

Přinášim - /s pohledem na Drahomíru/ i smí-
řenlivou, a vzýval jsem Boha, aby všechno křivé
mezi námi vyrovnal.

A vespolek se pokoríme před Pánem!

Co bylo mezi námi křivého neb horkého, to
utopíme dnes v sladké medovině.

To pěcuť hojnou mírou jen o své hosti ostatní;
můj lid spokojí se slovem laskavým. Mne ale
uved především k tvé milé choti, abych jí pozdra-
vil.

I matka tvoje by si přála, abys jí několik
slov věnoval.

Pozdravuji tebe, jakož synovi přislústi.

Krom pozdravení chei od tebe ještě několik
jiných slov slyšeti! /K Boleslavu/ A protož
uved hosty napřed do síní, kde čeka říše na
uvítanou! my přijdeme s Václavem za tebou.

/ k ni stranou/ Matko, nezapomeň, že jsi
Drahomíra - a v domě syna mladšího, kde se
rodí nový čas pro Čechy. /Odejde s Václavovou
družinou/

Co je ti, synu? Musíš mraciti tváře před
matkou, kteráž po synu svém tak dlouho touží-

O matko, matko, nech mě o tom pomlčet, co
mi na tvář mraky shání! Já se těšil na tu
chvilu, až se opět spatřím, i doufal jsem,
že skutky moje zleznou kuru okolo pyšného
srdce tvého přelomí; ale tu se vetřelo mezi
nás nové strasidlo.

Jaké?

Matky otce mého duch!

Jak to?

Neznáš pověst, která se o vrahu mé baby po
zemi rozběhla? I na Vyšehrad zahřála - ale
já ji bránil posud přístupnu; teď ale vim, kdo
vražednou ruku na to drahé zívobytí našel.

/strne/ Víš to? /Vzmuži se/ Ano, já to byla -
já Drahomíra, jenžto jsem chtěla každý kámen
odvaliti, kterýž mi ležel na cestách; - neb
vysoko lesknul se můj cíl! Sud mě, mžes-li
mě souditi.

Já odpustil již vrahovi - ale nemyslil jsem,
že vlastní matce odpustím.

Nemusel jsi odpouštět, a přece by stála očiště-
ná před tebou. Svědomí ji provedlo očištěm,
i bude již pokojně Ludmílu na soude očekávat.
Ty ale poslechni ženu kajícnou a odejdi z domu
tohoto!

Co povídáš?

ahomira

/temně/ Mys mi nikdy nevěřil; proto zamítáš také nyní slova má!

elav

Ustan, abych nemusel na svém rodu, na celém člověčenstvu zoufat! Proč mě odtud vyháníš? proč mě puďíš z domu, kde se koná slavnost v životě nejradosnější?

ahomira

Vím a zaklinám tě památkou - matky otce tvého -

elav

Matko, vis, co povídáš?

ahomira

O nešťastná málomyslnost, jenzto sama sobě ne-
dověruje! Cín tedy dále, od čeho tě slabá žena
zraditi nemůže, ale - odejdi z domu tohoto!

elav

Abych vyřval zase bouři na zemi a poslal
mladé oseni našeho blahoslavenství?

ahomira

O, mateřské srdce dalo by se rádo synovským
slovem přemluvití, - ale dokud není národ
pánem svým - samojedním vládcem v ilé své,
nemůže ti věřiti. Přetrhni - uvolni alespon
úvazek a šindřichem!

elav

Já však pravím tobě i nepokojným lechům, - že
bych mohl pyšně hlavu k nebesům pozvednouti,
kdyby křesťanskou knížeti pycha slusela.
Dospěl jsem s pomocí Hospodinovou, co jsem
v bázni boží předsevzal. Pověhnutí rozprostí-
rá bohaté dary po krajinách síře vlasti -
a slovo Páně velebí se v hojných chrámech
i roste z hlubokých kořenů v srdci národa.
Směle očekávám soud, kterýž potomstvo nade
mnou vysloví!

ahomira

A chceš-li navždy mraky zkázonosné nad svou
hlavou rozpílliti, - dovol mi ještě jednou pro-
siti: oblékni na se roucho muzilého muže a zjev
se jako slavitel svého národu. Lechovej na tebe
žehraji - i máj právo žehrat, neboť nejai
jejič pán a velitel, aby museli své hlavy do
tvé kukle vtápnati! - zehraji, že nepřítě je-
stih vůli a nálezý, ale že si hrajes na kostel-
níka, na mrhace zemských statků, aby cizí kněz-
stvo ztuchňelo.

To si nemyslí, matko má! Já ti věřil! - hned
za oněch časů, když jsi mi řezlo z ruky vzala;
věřil jsem ti; ale víra moje pokorila se vůli
srdce mého, a to jest plno učen! Kristova,
kteréž dyse láskou; já jsem v domě bratrovu,
Múze-liž byti pevnějším štítu na zem? Přijde
ke mně na Vyšehrad - přijď ke mně nepřítel s me-
čem po krvi prahnoucím: on bude hostem křesťan-
ského knížete, a láska mu vykáže nepřivnější
místo u stolu všech rozkoší! /Odejde/

Múze, let tedy, sípe, kterýž jsem sama ostřila
a na luk vložila: já tě nemohu zdržeti, - a kdy-
bys měl i moje srdce protknouti, že bych vlastně
krvi tu půdu zbarvila, kterouž tak nevyšlovně
miluji! Těžká bouře vstí nad rodem Vratislavo-
vým; já nevím, kam a jak ji zahnat; na obě
strany kloní se láska má. Musí-li ale bouře
obět zastihnouti - at již zastihne hlavu mou;
Ráda jí položím do rakve, vzejde-li z jejího
popelné oslava národu! /Odejde/

/Z hodovní své slyšeti veselou přímě-
nou hudbu, kteráž po celý přísti výstup
trvá, ale ovšem tak, aby nerušila roz-
pravu/

V y s t u p o s m ý

HNEVSA vystoupí u živém pohnutí.
TYRA. Celá scéna musí se hrěti rych-
le a vášnivě.

To si pamatuj! Z mé čeledi nesmi dnes nikdo
ani oka zamhouřiti - a medovina at se šetrí.
Doma dostanete náhradu.

Povím to čeledi. Ale -

Co?

Hm - já bych také něco.

Mluv.

Mám v sobě zlého ducha - pod žebry i v lebce.

Co to ?

Nemohu koukati do světa a nemohu oči přimknouti,
 abych neviděl tu starou ženu, kterou jsem musel
 zardousiti. Jako vlastně moje matka vstoupila
 mi naproti: Co hledáš, miltý synu? - haha, a já
 ji musel po krku - musel, protože paní poruč-
 la - a šátek zadržnouti, až ji oči vstoupily
 jako dvě strážidla a mě hrůza splašila - haha!
 Byl to babský kousek, a já bych si nechal za to
 chutě ruku uschnouti! Od té chvíle mě ty oči
 straší, - a dokud nevidím jiné hasnoucí - haha,
 a mužně tváře blednoucí, - bude mě zráti červ.
 Dej mi někoho zabít!

Hojá, ruko oehotná! Kdovi, není-li dílo na-
 blízku!

Ale aby za to stálo, pane, - haha, však vim,
 že jsi vyšel na hon. Já budu pak celý den do
 těch bledých tváří hledět, - abych na starou
 ženu zapomněl a zahnal strážidlo.

Teď oznam vůli mou celědi - a potom budiz po
 ruce! /Odejde/

/odcházej! Po ruce - haha, po ruce! Potom
 zazenú strážidlo!

P R O M Ě N A

radí. Po levé straně knizek obydli s otevřenou branou.
 druhé straně kostel, před ním malý sánek, jakož u kostelů
 a, jeden nebo dva stupně přede dveřmi; na dveřích mosazný
 a. Hrubá ještě zni, ale ovšem vzdálenější; někdy hláhol trub
 ubnu. Noc.

V y s t u p d e v a t y

ČESTA z knizek do domu.

Umknú proude svůdných zvuků, - aby byl nárek
 světa slyšet! Já nechci tím lichocemím ucho
 napájet - ale jediný zvuk chci slyšet - to

Chrapot smrtelný. - Veselá to noc, - haha, já
budu s nočními duhy na veselější jitro čekati.
/Sedne v pozadí na stupen u sence kostela,
takže ho jen dopola viděti/
/Hudba v hrade utichne, i počíná se
pozvolna rozednívati/

V y s t u p d e s a t ý

Stary kostelník jde vážně z hradu /ale ne z knížecí-
ho stavení/ ke kostelu, otevře dveře kostela a vejde
dovnitř; za ním HNEVSA, TYRA a dva Lehnové.

Já Bolešlavovi nevěřím. On mohl úmysl ve vine
utopiti a pomsta by se nenakrmila. Musíme jí
sami korigist přihnati. Václav půjde jisté do
kostela - bez kněžského pozehnaní nedal by se
na cestu; zde musí živ nebo mrtev do rukou na-
gich padnouti. Bolešlav darmo celou noc otálel.
/K Tyrovi/ Ty se posadíš tuhle u vchodu, - aby
tě hned nespatriil; my se -

/Zvoní se na ranní mši/

Ah, zvoník svolává již kolena, která se chtějí
ohybat. Tu nedá Václav dlouho čekat; Ustup-
me dozadu! /Učini tak/

/Tyra se usadil zpredu před sence/

V y s t u p j e d e n a e t ý

VÁCLAV. BOLEŠLAV.

Ne, ne - já tě vyprovodím do chrámu! Spolu
jáme hodovali, spolu se budeme modliti! Já se
mohu svatému Kosmu a Damjánu tak dobře kla-
nati jako kníže vyšeňradský.

To můžeš, milý bratře! A nyní bych si přál,
aby si odešel na lože. Rádost otcovská tě přilis
rozeňrala.

To není pravda! Vino mě rozeňralo a tvoje vzá-
ná osoba.

Bolešlav

Bolešlav

Bolešlav

HNEVSA

Vedl jsi věru velikou péči o pohostil-
jstí mě bratrsky; ale do chrámu se mnou nemu-
žeš.

A já musím! Ty mi více neujdeš! Já tě ještě
lépe pohostím! Já ti vykáži na mém hrade hni-
decko, že z něho do nejdělejší smrti nevyjdeš.
Vykaž mi své srdce, pak máš dobře; z toho se
nepohnu!

A což kdyby to bylo chladné hniždecko tak me-
zi tichými stěnamí a za mříží?

Uchyl se na lože, bratře, - a mne nech do
chrámu.

S místa se mi nehneš! Dnešní noci dokonat jsi
panovní - prázden stojí vyšehradský trůn
a čeká na knížete, kterým jsi oslavil!

Bratře, co tě napadá?

Co mělo dávno v skutek vejít, aby se očístilo
jméno českého národu, kteréž zbabělý modlár
poskvrnil. / Vytaš mě! / Tys můj zájatý - a hlava
tvoje houpa se na ostrí tohoto meče! / Napne
meč!

/ Jsi chytne za ruku, zapastí s ním, meč mu
vykme a porazí jej na zem! / Do ti odpustí
Hospodin, jakoz ti zbabělý modlár odpouští.
/ Odhodl meč!

Vraho, pomoz!

/ Vytašil meč, přijde zezadu a tne po Václavovi!
Tu jst pomoc a dozral!

/ se potaceje! / Hai - Ostrinej mě - Hospodine!
/ Prikvapí ku chrámu a chytí se kruhu - vtom
vyakoci Tyra a česta a proteknou jej, že
sklesne! -

/ Prestane zvonění!

Ha, plamenná nebesa, co jste učinili ?

/šlen rozkoš! / Kravé křtiny! Plesej,
Perune! Kravé křtiny! / Bezi po hrade/

Vzhůru, Boleslavě! Václavů lid z hradu ne-
ujde! Čeled stojí pohotoví! Rychle na koně,
letem ku Praze a na trůn! / Odvážl ho/

Haha, to je spanilý umrláe - to je zlomená
růže - ta nebude Tyru strážiti. Vzhůru, hrade
Boleslavů, otevři oči! Podívej se, co ti na-
dělilo jitro po křtinách! Haha! Vyšehradský
hospodár se koupá v krvi! / Za Hněvsou/

/Za scénou přinčeni meči a témyň hlahol.
Čele pozadí zaleje se ranými červánky/

V y s t u p d v a n á e t y

Čeled se porůznu sbíhá zděšená - ráda by ku chra-
mu, ale neví, co činit. DRAHOMÍRA, CHRASTĚJ, PODIVÍN
z knižecího stavení.

ahomira

Co se to rozléhá raním tichem, že umírá
duše užkostí?

led

Kníže Václav zabíty!

ahomira

Co pravíte?

divín

Nedopouštěj Hospodně!

ahomira

A vy přitom stojíte jako z kamene? Ovanul
i váš duch Boleslavův? Kde jste viděli kni-
žete ?

častej

/přiblížil se ku chrámu/ Mlhostivá nebesa,
tu leží v krvi!

ahomira

V krvi? O tedy je v ni utopena moje blaženost!
/Bezi k Václavu/ Synu, dítě nestasné! /Vrhně
se na něj/

/Kleče vedle něho/ Oroduň za nás, svatý
mučedníku!

O noci hrozná, ježto jsi tento skutek spá-
chal!

Synu, jenom jednou otevři ještě svoje lásky-
plné oči - jenom jednou otevři svoje milosti-
deché usta, abych zaslechl, že vrahům od-
pouštíš!

Nedarmo mláčka Páně probouzíš; on putuje již
nad hvězdami v jasných výsostech.

A prosí za nás u Slitovníka!

/Jste kleče spina ruce/ O pros také za svou
matku, synu nešťastný!

O nejmenší ho nešťastným! On stojí po pravici
Hospodina a jmeno jeho zije hluboko v srdci
křesťanského národa - i bude žít na věky!
On byl širitelem království božicho na zemi
a zůstane jeho ozdobou, dokud Pán anděla svého
nepošle, aby posledni den světa zvěstoval!
/Všeobecne tiché skupení, při němž
pomalu opone padá/

39 - 10.413 - 77
První naklad 100. Stran 77.
Cena rozmozeniny Kčs 10.-
13/5

antický obraz z dávných dějin českých ve čtyřech odděleních.
alku navrhl Josef Vrstala. Rozmožila DILTA v Praze. Odpověd-
redaktorka Valeria Sochorovská.

Drahomíra a její synové

č. 111

KRAVAŘ KŘTINY

Josef Kajetán Tyl